

Documentnr.	HV.106065
Versie	1.1
Datum	1 november 2016
Eigenaar	M.J. Beek
Beheerder	M.J. van den Berg
Autorisator	J. Amptmeijer

Handboek Beheer & Onderhoud Erasmus MC, sector Vastgoedbeheer

Hoofdstuk 0.1 Veilig werken bij Erasmus MC

Inhoudsopgave

01	VEILIG WERKEN BIJ ERASMUS MC	3
01.	VOORWOORD	3
	VGM DOELSTELLINGEN	6
	MISSIE / VISIE	6
	REALISEREN VAN DE DOELSTELLINGEN	6
02.	VEILIGHEID	8
03.	BEDRIJFSBEVEILIGING	14
04.	BELANGRIJKE TELEFOONNUMMERS	16
05.	CALAMITEITENINSTRUCTIES	17
06.	AANDUIDINGSBORDEN RISICO-RUIMTEN	18
07.	PLATTEGROND	19
08.	AFKORTINGSLIJST	20
09.	VEILIG WERKEN (GO)	21
010.	VEILIG WERKEN (STOP)	22
011.	AORTA	23
012.	VEILIGHEID PATIENTEN / BEZOEKERS / KINDEREN / MEDEWERKERS	26
013.	BRANDPREVENTIE	27
014.	INFECTIES EN (LUCHTWEG) KLACHTEN DOOR (BOUW)STOF	29
015.	MELDEN EN LEREN VAN (BIJNA)INCIDENTEN	32
016.	MILIEU	33
017.	DIGITALE WERKVERGUNNING	34
018.	TOP 13 KRITISCHE INSTALLATIES	36
019.	ASBEST	37
020.	VRIJGAVE ZUURKASTEN/FLOWKASTEN	38
021.	MEDICINALE GASSEN	39
022.	TECHNISCHE RUIMTEN/TUNNELS	40
023.	WERKEN OP DAKEN / AAN GEVELS	41
024.	MIDDEN- EN LAAGSPANNINGSRUIMTEN	42
025.	PSYCHIATRIE	43
026.	NUCLEAIRE GENEESKUNDE	44
027.	ERASMUS DIER EXPERIMENTEEL CENTRUM (EDC)	45
028.	OK'S EN STERIELE RUIMTEN	46
029.	INTENSIVE CARE AFDELINGEN	48
030.	LABORATORIA	49
031.	AFDELING KLINISCHE CHEMIE	50
032.	CENTRALE STERILISATIE AFDELING	51
033.	GEVAARLIJKE STOFFEN	52
034.	GENETISCH GEMODIFICEERDE ORGANISMEN	53
035.	INFECTIEPREVENTIE MEDEWERKERS	54
036.	LEGIONELLA	55
037.	RADIOLOGISCHE RUIMTEN EN –FACILITEITEN	56
038.	RADIOLOGISCHE WATER- EN LUCHTAFVOERLEIDINGEN	57
039.	MRI-TOESTELLEN	58
040.	LASERSTRALING EN UV-LICHT	59
041.	CYTOSTATICA EN VERNEVELEN VAN MEDICIJNEN	60
042.	CRYOGENE VLOEISTOFFEN	61
043.	BUIPOST	62
044.	RIOLERING	63
045.	GASCILINDERS	64

Hoofdstuk 0.1 Veilig werken is onderdeel van het Handboek Beheer & Onderhoud van Programma Integrale Bouw, sector sector Vastgoedbeheer van Erasmus MC.

01 Veilig werken bij Erasmus MC

Veilig werken en verblijven in het ziekenhuis

01. Voorwoord

--	--	--

Ons doel is 'veilig werken en verblijven in het ziekenhuis'.

Veilig voor patiënten, Erasmus MC-medewerkers, bezoekers en leveranciers.

Het werken in een ziekenhuis en onderzoeksinstelling brengt specifieke risico's met zich mee. Deze voorschriften zijn bedoeld om externe partijen die werkzaam zijn binnen Erasmus MC te informeren over deze risico's en welke maatregelen zowel Erasmus MC als de leveranciers moeten nemen om deze te beperken. Hierbij is er vanuit gegaan dat de leverancier verantwoordelijk is voor de risico's die bij het vakmanschap horen en de benodigde maatregelen door de leverancier genomen zijn.

Deze uitgave van "Werken bij Erasmus MC" bestaat uit twee delen.

De coördinatie wordt uitgevoerd door de sector Vastgoedbeheer.

In het eerste deel vindt u algemene informatie, zoals plattegrond, belangrijke telefoonnummers, de manier van werken en calamiteiteninstructies.

In het tweede deel zijn per kritische afdeling of specifiek risico veiligheidskaarten opgenomen.

De veiligheidskaarten bestaan uit de volgende onderwerpen:

- Risico's van het betreffende onderwerp
- Getroffen beheersmaatregelen door Erasmus MC
- Te treffen maatregelen door leveranciers
- Overige zaken

De veiligheidskaarten geven natuurlijk geen antwoord op alle vragen, ze zijn slechts een hulpmiddel. Individuele verantwoordelijkheid, richtlijnen vanuit de leveranciers, branche afspraken en communicatie tussen de sector Vastgoedbeheer, interne afdelingen en externe partij blijft uiteraard van wezenlijk belang. Daarnaast kan altijd informatie worden ingewonnen bij adviserende diensten binnen Erasmus MC.

Veel succes met uw bijdrage aan de veiligheid van Erasmus MC.

Definities

Arbodienst:	De Arbodienst van Erasmus MC.
Beveiligingsdienst: surveillance en parkeerbeleid.	Bedrijfsbeveiliging Erasmus MC. Belangrijkste taken: toegangscontrole,
BHV:	Bedrijfshulpverlening Erasmus MC.
Biologische agentia:	Al dan niet genetisch gemodificeerde celculturen, menselijke en dierlijke endoparasieten en micro-organismen.
Brandwacht:	Medewerkers van (of namens) Erasmus MC, belast met de uitvoering en controle van de procedure 'heet werk' vergunningen.
Doelgroep:	Iedereen, in het bijzonder derden, die op de locaties van Erasmus MC werkzaamheden verricht.
Prikaccident:	Een verwonding toegebracht door een scherp voorwerp dat mogelijk in contact is geweest met bloed of andere lichaamsvloeistoffen van mens of dier.
Projectleider:	De persoon die vanuit Erasmus MC verantwoordelijk is gesteld voor de begeleiding, uitvoering en controle van werkzaamheden door medewerkers en derden.
Reglement:	In dit document: het Veiligheids- en Milieureglement van Erasmus MC.
Service Balie en Service Portal:	Balie waar wensen, informatie, storingen en klachten worden verwerkt t.b.v. andere afdelingen. Te vinden op de locaties Erasmus MC Sophia, Erasmus MC Daniel en Erasmus MC Centrumlocatie.
Stralingsbeschermings- eenheid: (SBE)	Centrale organisatie-eenheid die toezicht houdt op, controle uitvoert en adviseert op het terrein van stralingshygiëne.
Vastgoedbeheer:	Organisatie onderdeel welke verantwoordelijk is voor beheer en onderhoud van de gebouwen van Erasmus MC.
Veroorzakende Partij:	De partij die ten onrechte of in strijd met de daarvoor geldende regels en de voor hem gegeven instructie een handeling heeft verricht die geleid heeft tot schade (daaronder wordt ook begrepen het opleggen van een boete door een daartoe bevoegde instantie). Handelingen van werknemers worden voor de uitleg van de definitie toegerekend aan de formele werkgever.
V&G-plan:	Het totaal van maatregelen en organisatie die nodig zijn om een bouwwerk zo veilig mogelijk tot stand te brengen.

Inleiding

Erasmus MC hecht grote waarde aan de veiligheid van mensen (patiënten, medewerkers, studenten en derden) en de zorg voor het milieu. De directie van Programma Integrale Bouw (PIB) heeft dit opgenomen in de

“Beleidsverklaring Veiligheid, Gezondheid en Milieu”.

Deze beleidsverklaring is op 20 oktober 2016 ondertekend door Menno Riemersma, Directeur Programma Integrale Bouw en luidt als volgt:

De directie van Programma Integrale Bouw (PIB) hanteert een veiligheidsbeleid dat moet leiden tot een klantgerichte en maatschappelijk verantwoorde wijze van het veilig laten uitvoeren van (ver)bouwprocessen, installatie- en werktuigbouwkundige werkzaamheden ter ondersteuning van het primaire proces in het Erasmus MC.

Bij de uitvoering van werkzaamheden staan veiligheid, gezondheid en milieu voorop. Er wordt dan ook voortdurend aandacht besteed aan het identificeren en vervolgens wegnemen of minimaliseren van risico's.

Hierbij worden de Arbowet, arbeidstijdenwet en milieuwetgeving gevolgd, alsmede de kwaliteit, efficiëntie, continuïteit en rentabiliteit. Deze hebben een gelijkwaardige aandacht bij het bepalen en het realiseren van de PIB doelstellingen, echter de veiligheid en de gezondheid van de medewerkers van het Erasmus MC en die van derden hebben altijd de eerste prioriteit.

Het is onze doelstelling om risico's voor het Erasmus MC, onze medewerkers, onze opdrachtgevers, opdrachtnemers en onze leefomgeving te identificeren en te beheersen.

Wij zullen ons maximaal inzetten om ongewenste gebeurtenissen, die kunnen leiden tot persoonlijk fysiek-, psychisch letsel en ziekte van onze medewerkers en andere betrokkenen, materiële schade en milieuschade te voorkomen.

Het is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de medewerkers van PIB en de externe partijen om deze doelstelling na te streven en te realiseren.

Voortdurend zal aandacht worden besteed aan het realiseren van verbeteringen op het gebied van veiligheid, gezondheid en milieu samen met continuïteit, efficiëntie en rendement.

Veiligheid, gezondheid en milieu zijn vaste onderwerpen in de reguliere vergaderingen en informatie- en communicatiebulletins.

Het initiëren van verbeteringen vindt plaats door het formuleren van doelen en dit jaarlijks te concretiseren en vast te stellen in het jaarplan.

Met dit beleid willen wij voldoen aan onze eigen doelstellingen alsmede de wettelijke verplichtingen, voortvloeiend uit Nederlandse en Europese arbeidsomstandigheden- en milieuwetgeving.

VGM doelstellingen

Missie / visie

De doelstellingen zullen steeds vanuit de visie en missie van PIB worden gevormd.

“Het Erasmus MC staat voor een gezonde bevolking en excellente zorg door onderzoek en onderwijs. Voor Programma Integrale Bouw betekent dat:

Veilig werken en verblijven in het ziekenhuis. Veilig voor patiënten, interne- en externe medewerkers, onderzoekers, studenten en bezoekers”.

- Het creëren van arbeidsomstandigheden door veilig te werken dusdanig dat de gezondheid van medewerkers niet wordt bedreigd.
- Geen ongevallen optreden waarbij sprake is van verzuim, kortdurende medische behandeling, langdurige opname in het ziekenhuis, blijvende invaliditeit optreedt, of de dood tot gevolg heeft.
- Geen milieu incidenten tijdens en ten gevolge van werkzaamheden uitgevoerd in opdracht van het Erasmus MC.

Realiseren van de doelstellingen

De doelstellingen worden gerealiseerd door:

- Voor aanvang van de werkzaamheden het veiligheidsbeleid af te stemmen met alle betrokken partijen en bindend te verklaren.
- De betrokken partijen voorlichting en instructie te geven over veilig werken in het Erasmus MC. Een middel hierbij is de Poortinstructie die de externe medewerker vooraf aan de uitvoering van werkzaamheden op het terrein van Erasmus MC dient te hebben gevolgd. Voorafgaand aan de Poortinstructie worden relevante opleidingen en specialisaties van de externe medewerker met ons als opdrachtgever gedeeld. Deze aanvullende specificaties zijn relevant voor het veilig kunnen uitvoeren van de werkzaamheden.
- De werkzaamheden te coördineren en planmatig te laten verlopen. Een middel om dit te bereiken is gebruik maken van het werkvergunningssysteem. Hiermee worden de risico's voor veiligheid, gezondheid en milieu vroegtijdig herkend en de doelmatige beheersmaatregelen bepaald tijdens de voorbereidingsfase.
- De werkzaamheden op de patiënten afdelingen altijd af te stemmen met de medisch verantwoordelijken.
- Het primaire proces te informeren en te betrekken in de voorbereidingsfase en uitvoeringsfase, zodanig dat specifieke elementen met betrekking tot de patiëntenzorg, onderzoek en onderwijs worden meegenomen en beoordeeld en de juiste maatregelen worden genomen om risico's te voorkomen.
- In de voorbereidingsfase door alle betrokken partijen aandacht te laten besteden aan de vereiste middelen en werkmethoden. Programma Integrale Bouw wordt hierbij ondersteund door interne afdelingen zoals onder andere; de Arbodienst, Stralingsbeschermingsdienst (SBE), afdeling Milieu en het Infectiepreventie team. Het Kwaliteit Informatie Systeem (KIS) helpt ons om de juiste werkmethoden, protocollen en procedures vooraf met de externe partijen te kunnen delen.
- Tijdens de uitvoering van de opdracht of het project gecoördineerd overleg te laten plaatsvinden tussen de betrokken partijen en dit te verslaan. De uitvoering van de werkzaamheden door de

externe partijen tenminste door één Nederlands sprekende medewerker op de locatie aanwezig, wordt begeleid.

- Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden controle uitvoeren op naleving van afspraken. Een middel hiervoor zijn veiligheidsronden uitgevoerd door medewerkers van Programma Integrale Bouw eventueel gezamenlijk uitgevoerd met de externe partijen, met gebruikmaking van een beoordelingslijst.
De veiligheidsronden maken deel uit van de leveranciersbeoordeling waarbij de VGM inspanningen van de externe partij worden beoordeeld.
- Verbeteracties voortkomend uit evaluaties en beoordelingen van de externe partijen samen met verbeteracties uit beoordelingen van externe bedrijven over het Erasmus MC. Deze verbetervoorstellen vormen de basis voor SMART doelstellingen in het Jaarplan Veilig Werken.
- De VGM prestaties kunnen als criteria worden meegewogen in de gunning bij opdrachten.
- VGM campagnes zijn bedoeld om het VGM beleid te ondersteunen en worden in het jaarplan opgenomen.

Deze Veiligheidsvoorschriften en doelstelling “of/en Beleidsverklaring Veiligheid, Gezondheid en Milieu”. worden ter beschikking gesteld aan personeel en derden die werkzaam zijn binnen (de gebouwen van) Erasmus MC, bijvoorbeeld als bijlage bij een offerte en na het behalen van het certificaat na het beantwoorden van de vragen over de verplicht te volgen Poortinstructie.

De ontvanger is verplicht de inhoud van deze voorschriften kenbaar te maken aan een ieder die, door hem, ingezet wordt bij het uitvoeren van werkzaamheden voor Erasmus MC (met inbegrip van door hem ingeschakelde onderaannemers etc.).

In dit Reglement zijn regels opgenomen die gezien de specifieke situatie van Erasmus MC (o.a. patiënten en apparatuur) extra aandacht verdienen. Deze regels zijn in de meeste gevallen aanvullend op vigerende nationale wet- en regelgeving maar vervangen deze niet.

Daar waar relevant onderscheiden regels op het bouwterrein zich van regels in/aan bestaande gebouwen, zie Veiligheids- & Milieureglement Nieuwbouw.

Algemeen

Iedereen op het terrein van Erasmus MC heeft zich te houden aan de gestelde wet- en regelgeving op het gebied van veiligheid, arbeidsomstandigheden en milieuzorg.

Het Veiligheids- en Milieureglement is vastgesteld door de Raad van Bestuur van het Erasmus MC.

Boetes opgelegd door daartoe bevoegde instanties, vanwege het niet naleven van het gestelde in de van toepassing zijnde wet- en regelgeving, zijn voor rekening van de Veroorzakende Partij.

Kosten in verband met schade aan eigendommen van Erasmus MC en derden zijn voor rekening van de Veroorzakende Partij.

In al die situaties waarbij sprake is van bouw- en/of installatiewerkzaamheden waarbij:

- de geraamde duur van het (bouw)werk meer dan 30 werkdagen beslaat en op die bouwplaats meer dan 20 werknemers tegelijkertijd arbeid gaan verrichten, of
- met de totstandbrenging van het (bouw)werk meer dan 500 mandagen zullen zijn gemoeid, of er sprake is van risicovol werk, bijlage II van het Arbobesluit afdeling Bouwplaatsen (te bepalen door de opdrachtgever), geldt de verplichting tot het maken van een V&G-plan, zoals beschreven in de

Procedure voor Veiligheids- en Gezondheidsplan Bouwprocessen van het Erasmus MC.

- In de Beleidsverklaring Veiligheid, Gezondheid en Milieu PIB, die door het MT PIB is vastgesteld, is opgenomen dat we om de doelstellingen uit de beleidsverklaring te realiseren onder andere gebruik maken van de Poortinstructie.

Om de (omgevings-)veiligheid voor het primaire proces en de betrokken uitvoerende medewerkers te verbeteren is de nieuwe Poortinstructie ontwikkeld.

Poortinstructie

Iedereen die werkzaamheden uitvoert aan gebouwen, terreinen en installaties van het Erasmus MC dient de Poortinstructie (met instructiefilm en bijbehorende veiligheidstoets) voorafgaand aan de werkzaamheden met een voldoende te hebben afgerond (Ook de medewerkers van de onderaannemers en de ZZP-ers). Zo zijn wij er zeker van dat de Opdrachtnemer een goede indruk heeft van het effect van de werkzaamheden in ons ziekenhuis. Het behaalde certificaat dient ondertekend te worden en opgestuurd. De poortinstructie moet jaarlijks worden herhaald, ook als slechts incidenteel werkzaamheden worden uitgevoerd.

Dit staat ook beschreven op de leverancierspagina van het Erasmus MC op internet onder het kopje Veilig Werken: <http://www.erasmusmc.nl/leveranciers/veilig-werken/>. Daar vind je ook een directe koppeling met de poortinstructie.

Het voordeel van dit vernieuwde systeem is:

- De Poortinstructie is te volgen op een willekeurig tijdstip en willekeurige locatie in-, of buiten het Erasmus MC.
- Alle externe- en interne medewerkers zijn geregistreerd.
- Als interne medewerker kun je in het systeem de uitvoerende medewerkers vinden ter controle vooraf de start van de werkzaamheden. Geen Poortinstructie betekent geen toestemming om in het Erasmus MC werkzaamheden uit te voeren!
- Iedere (externe) medewerker kan de poortinstructie volgen voordat men in het Erasmus MC aan het werk gaat.
- De medewerkers krijgen na een jaar automatisch een verzoek om de poortinstructie te herhalen.
- Het VCA certificaat van een medewerker is opgenomen in de gegevens en daardoor controleerbaar op juistheid en vervaldatum.
- Er is een mogelijkheid om specifieke bevoegdheden en diploma's te laten vermelden in het systeem (zoals schakelbevoegdheid elektrotechnische installaties).

02. Veiligheid

Algemene gedragsregels

- Bij alle werkzaamheden in de gebouwen en op het terrein van Erasmus MC dient men rekening te houden met het feit dat patiënten door hun gezondheidstoestand extra gevoelig kunnen zijn voor hinder door geluid, geur, trillingen, stof, licht etc.
- In gebouwen die in gebruik zijn dient overlast door lawaai, trillingen of stof zoveel als mogelijk te worden voorkomen. Indien overlast niet te voorkomen is, dient elke aannemer het door hem ingezette personeel vooraf goed te informeren over de te nemen maatregelen. Dit dient in samenspraak met de betreffende Projectleider/Opdrachtgever te gebeuren.
- In de gebouwen van Erasmus MC bestaat een algemeen rookverbod, met uitzondering van de daartoe aangewezen rookruimten.
- Het is verboden om alcoholhoudende dranken en/of drugs in bezit te hebben en/of te gebruiken.

- Het gebruik van medicijnen die het beoordelingsvermogen of de reactiesnelheid kunnen beïnvloeden, dient men te melden aan zijn leidinggevende.
- Bij werkzaamheden in publiekstoegankelijke gebouwen dienen de bouwplaats, technische ruimten, kelders, schachten, enzovoorts, ontoegankelijk te zijn voor medewerkers, patiënten en bezoekers van Erasmus MC.
- Het is niet toegestaan om apparatuur te gebruiken die een dusdanige elektromagnetische straling veroorzaakt die invloed uit kan oefenen op andere apparatuur binnen Erasmus MC.
- Het is niet toegestaan apparatuur (bijvoorbeeld portofoons) te gebruiken met een zend- en ontvangstfrequentie die gelijk is aan zend- of ontvangstfrequenties van installaties die reeds op Erasmus MC-terrein gebruikt worden door de Beveiligingsdienst, de Bedrijfshulpverleningsorganisatie en de Service Organisatie. Voordat men portofoons op het terrein van Erasmus MC in gebruik neemt, dient men toestemming te vragen aan de Beveiligingsdienst van Erasmus MC.
- Een goede persoonlijke hygiëne is voor iedereen belangrijk. Bij het werken in een ziekenhuis vraagt dit extra aandacht omdat voor de patiënten gestreefd moet worden naar zo min mogelijk verspreiding van ziekteverwekkende micro-organismen.
- Overlast voor gebruikers van gebouwen door uitlaatgassen van (wegen)bouwmachines dient zoveel als mogelijk te worden voorkomen. Indien de inzet van machines met verbrandingsmotoren niet is te vermijden, dienen maatregelen te worden genomen waardoor geen uitlaatgassen in het gebouw kunnen komen. Eventueel dient de gebouwventilatie aangepast te worden, waarvoor tijdig afstemming met de afdeling Vastgoedbeheer moet plaatsvinden.
- Dit geldt tevens voor het verwerken van vluchtige stoffen in de nabijheid van aanzuigroosters van de gebouwventilatie.
- Huisdieren worden niet op het terrein of in de gebouwen toegelaten.
- Het is niet toegestaan alleen te werken in (besloten) technische ruimten (moeilijk te betreden en slecht te ventileren, bijv. kelders, schachten en putten) en bij het uitvoeren van 'risicovolle' werkzaamheden (bijv. werken op hoogte, in vriesruimten en met werken met hoogspanning).
- Bij de uitvoering van risicovolletaken worden specifieke opleidings-, trainings, of instructie-eisen gesteld aan de medewerkers van derden.
- Men krijgt indien nodig aanvullende informatie naast de informatie die is gegeven in de poortinstructie. Deze informatie wordt gegeven door de opdrachtgever van het Erasmus MC, of de Wachtchef bij het uitgeven van de verplichte werkvergunning.

Risicovolle taken zijn:

- werken aan installaties en met kritische apparatuur zoals bij inspectie-, installatie- en onderhoudswerkzaamheden.
- werken op hoogte waarbij gebruik gemaakt wordt van een rolsteiger, mobiele hoogwerker en verreikers. De veiligheidsbeoordeling steigers van toepassing is en door een bekwaam persoon wordt uitgevoerd.
- het verplaatsen van lasten.
- werken in besloten ruimten.

Bij de Poortinstructie kunnen deze specifieke aanvullingen worden aangegeven en worden ze in het systeem opgenomen ter informatie.

Risicovolle taken	Minimale eis(en)
Werken met een hoogwerker	Certificaat werken met een hoogwerker/ Poortinstructie
Werken met een verreiker	Certificaat werken met een verreiker / Poortinstructie
Verplaatsen van lasten	Poortinstructie
Werken in technische (besloten) ruimtes	Poortinstructie / Instructie Erasmus MC
Werken met een rolsteiger	Poortinstructie
Werken met een steiger	Certificaat 1 ^e Monteur Steigerbouw / Poortinstructie
Werken aan een elektrische installatie	Aanwijzingsbeleid / Instructie Erasmus MC / Poortinstructie
Werken met een gevelonderhoud installatie	Poortinstructie / Instructie Erasmus MC
Werken met een heftruck	Poortinstructie
Werken op daken	Poortinstructie / Instructie Erasmus MC
Werken in vriesruimten	Poortinstructie / Instructie Erasmus MC

Werkuitvoering tijdens ziekenhuisrusttijden

- In verband met rusttijden van patiënten, met name voor zorg gerelateerde gebouwen, mogen dagelijks voor 9.00 uur, tussen 12.00 uur en 14.00 uur en na 18.00 uur geen werkzaamheden worden uitgevoerd die trillings- en geluidsoverlast veroorzaken, tenzij in de bestekbepalingen anders is aangegeven.
- Alle werkzaamheden worden uitgevoerd via een werkvergunning opgemaakt onder verantwoordelijkheid van de opdrachtgever van het Erasmus MC. Indien werkzaamheden in of in de nabijheid van bestaande gebouwen van de opdrachtgever (geluids)overlast zullen veroorzaken, stelt de aannemer in overleg met Erasmus MC een overlastschema op. Het overlastschema vermeldt tenminste:
 - het programma van de voorgenomen werkzaamheden met aanduiding van de aard en omvang van de werkzaamheden, de daarbij betrokken ruimten en installaties, alsmede de voorgenomen werktijden;
 - de te verwachten overlast en de daarbij betrokken ruimten en installaties;
 - de eventueel te treffen maatregelen en voorzieningen.
- Uiterlijk een week voorafgaande aan de uitvoering van de werkzaamheden legt de aannemer het overlastschema aan de opdrachtgever van Erasmus MC ter goedkeuring voor, samen met de opdrachtgever worden in de werkvergunning de risico's en de maatregelen daartegen besproken en opgemaakt. Het is de aannemer niet toegestaan met de uitvoering van de werkzaamheden aan te vangen alvorens hij daartoe schriftelijke goedkeuring heeft verkregen van de opdrachtgever, er mag alleen met een geldige werkvergunning worden gewerkt binnen het Erasmus MC.

Brand en brandbestrijding

- In geval van brand dient onmiddellijk alarm te worden gegeven door het indrukken van een handbrandmelder en door het alarmnummer te bellen.
Het interne Erasmus MC alarmnummer is: *15 (via de “vaste” telefoon), indien niet mogelijk 010-7034004 (bijvoorbeeld via “mobiele” telefoon).
 De meldkamer van Erasmus MC is bereikbaar op 010-7034004, zij zullen de melding doorzetten.
- Nooduitgangen zijn overal aangegeven. Vluchtroutes dienen te allen tijde te worden vrij gehouden. Iedereen dient bij brand en andere calamiteiten de informatie op de ontruimingsplaattegronden en de instructies van de BHV op te volgen.
- Alle door de aannemer ingezette werknemers dienen vooraf te worden gewezen op het gevaar van brand en/of explosie. Indien bij de werkzaamheden warmte/vuur noodzakelijk is, of daarbij warmte of rook vrij komt (bv. lassen, branden, snijden, dakdekkerwerkzaamheden) dient hiervoor vooraf een 'digitale werkvergunning' bij de de opdrachtgever van het Erasmus MC afdeling PIB, te worden aangevraagd, De zogehete “heet” werkvergunning zit standaard opgenomen in de digitale

werkvergunning van het Erasmus MC die gebruikt dient te worden. Er mag pas met de werkzaamheden worden gestart na de uitgave van een geldige digitale werkvergunning, door de Wacht Chef.

- Brandblusmiddelen van Erasmus MC staan op vaste en aangegeven locaties opgesteld. Deze locaties dienen altijd vrij toegankelijk te zijn. De externe partij dient te allen tijde zelf zorg te dragen het werk (ook het heetwerk) veilig uit te voeren met eventueel extra maatregelen die in de werkvergunning zijn aangegeven. De uitvoerende partij dient desgewenst extra brandblusmiddelen paraat te hebben

Melding (bijna) ongeval

1. Ieder ongeval waarbij lichamelijk letsel of schade een direct gevolg is, onafhankelijk van het feit of bij het ongeval al dan niet sprake is van enig verzuim, dient te worden gemeld in het Risico Management Systeem (RMS) via de projectleider of opdrachtgever van het Erasmus MC.
2. Ernstige ongevallen of gevaarlijke situaties met een hoog risico, dienen daarnaast ook direct telefonisch te worden aangemeld bij de veiligheidskundige van PIB en van de Arbodienst.
3. Verwondingen, hoe klein ook, dienen direct behandeld te worden. Dit kan gedaan worden door een EHBO-er. Bij ernstige verwondingen kan men zich wenden tot de afdeling Spoed Eisende Hulp na alarmering via de telefoon door *15, of 010-7034004 te bellen.
4. Na een Prikaccident dient men contact op te nemen met de Arbodienst van Erasmus MC. Buiten werktijd dient men na een prikaccident contact op te nemen met de afdeling Spoed Eisende Hulp.
5. Voor werknemers die het risico lopen in contact te komen met humaan of dierlijk materiaal dient met de Arbodienst te worden besproken of vaccinatie verplicht wordt gesteld.
6. Gevaarlijke situaties dienen direct gemeld te worden aan de veiligheidskundige van PIB en van de Arbodienst van Erasmus MC. Een gevaarlijke situatie moet direct, indien mogelijk, worden verholpen en de betrokken werknemers en derden worden gewaarschuwd.
7. Te allen tijde is er de verplichting om (bijna) ongevallen te melden bij de opdrachtgever / projectleider.

Persoonlijke beschermingsmiddelen

1. In Erasmus MC dient iedereen bij de werkzaamheden passende en herkenbare bedrijfsspecifieke werkkleding te dragen.
2. Indien er gewerkt moet worden op een locatie die 2,5 meter of meer boven een vaste vloer ligt en waar onvoldoende valbeveiliging aanwezig is, is het gebruik van een aangelijnde harnasgordel verplicht (zie verder protocol werken op hoogte).
3. Iedere leidinggevende / werkgever heeft de verplichting de noodzakelijke persoonlijke beschermingsmiddelen ter beschikking te stellen aan zijn werknemers. De werknemers zijn verplicht de ter beschikking gestelde persoonlijke beschermingsmiddelen op de juiste wijze te gebruiken en te onderhouden. Alle externe partijen dienen VCA gecertificeerd te zijn alsmede alle medewerkers die werkzaamheden verrichten bij Erasmus MC.
4. Partijen die in opdracht van Erasmus MC werkzaamheden verrichten op onze locaties zijn zelf

verantwoordelijk voor het houden van toezicht op het gebruik van adequate persoonlijke beschermingsmiddelen door het onder hen ressorterende personeel.

5. De medewerkers worden bij controle op de werkplek aangesproken op onveilig gedrag en eventueel weggestuurd van de werkplek.

Werken met chemische producten/gevaarlijke stoffen

1. Bij werkzaamheden waarbij de kans bestaat op contact met gevaarlijke stoffen moeten op de situatie afgestemde beschermende middelen worden gebruikt, zoals een veiligheidsbril, adembescherming, handschoenen en beschermende kleding. (zie werkvergunning)
2. De externe partij is verantwoordelijk dat er van de producten die worden toegepast een veiligheidsinformatieblad op de werkplek aanwezig is. De werknemers dienen door hun werkgever bekend te worden gemaakt met de risico's en de beschermende maatregelen. De externe partij dient deze informatie tevens te verstrekken aan de opdrachtgever. Daarbij dient de noodzaak te worden aangetoond voor het gebruik van deze stof.
3. Indien tijdens werkzaamheden stof- of dampontwikkeling kan optreden dienen de automatische brandmelders buiten werking te worden gesteld. (zie digitale werkvergunning)
4. Hiervoor moet eerst een werkvergunning bij de afdeling Vastgoedbeheer worden aangevraagd. Er mag pas met de werkzaamheden worden gestart na toestemming en de juiste digitale werkvergunning. Brandmelders moeten worden beschermd tegen stofvervuiling. Als de werkzaamheden zijn afgerond, dient dit aan de betrokken Wacht Chef en de BHV te worden gemeld, zodat de automatische brandmelders weer kunnen worden ingeschakeld.
5. De uitvoerende partij draagt er zorg voor dat in geval van stof- en stankoverlast de werkplek mechanisch wordt afgezogen om overlast naar de omgeving te voorkomen. (zie werkvergunning)

Materialen en gereedschappen (zie ook werkvergunning)

1. Gereedschappen en ander materiaal, met inbegrip van steigers, trappen of ladders, mogen niet onbeheerd worden achtergelaten.
2. Bij werkzaamheden in publiekstoegankelijke gebouwen dienen de werkplaats, technische ruimten, kelders, schachten, enzovoorts afgesloten te zijn en beveiligd voor onbevoegden na het verlaten van de werkplek.
3. Brandbare materialen dienen tenminste 10 meter uit de gevel van een gebouw te worden opgeslagen. (zie werkvergunning)
4. Opslag van materiaal in de buurt van looppaden, vluchtroutes of brandblussers is verboden

Handelingen met of bij stralingsbronnen (zie ook werkvergunning)

1. Handelingen met bronnen van ioniserende straling (ingekapselde bronnen, open radioactieve stoffen, röntgentoestellen e.d.) zijn verboden, tenzij men hiervoor toestemming heeft van de algemeen stralingsdeskundige van Erasmus MC. (zie werkvergunning)

2. Werkzaamheden in de buurt van stralingsbronnen (herkenbaar aan het symbool van radioactiviteit, zie figuur 1) zijn uitsluitend toegestaan na toestemming van de verantwoordelijk lokaal stralingsdeskundige of van een medewerker van de Stralingsbeschermingseenheid.

figuur 1

3. Medewerkers van de Stralingsbeschermingseenheid zijn bereikbaar onder nummer 7033500 (Centrumlocatie, Sophia, Faculteit) en onder nummer 4391656 (Daniel).

Biologische agentia

1. Laboratoria waar met biologische agentia wordt gewerkt zijn voorzien van diverse bouwkundige maatregelen om te zorgen dat het werk veilig uitgevoerd kan worden. De medewerkers moeten zich houden aan diverse voorschriften, waardoor de kans op besmetting tot een minimum wordt beperkt. Indien er werkzaamheden op deze laboratoria uitgevoerd moeten worden, moet ALTIJD contact met de Biologisch Veiligheidsfunctionaris worden opgenomen of een ander contactpersoon (zie deurbord).
2. Overige procedures staan in het handboek 'Veilig werken met micro-organismen, parasieten en cellen in laboratoria en andere werkruimten' van de NVVM. De ruimten waar biologische agentia aanwezig zijn, zijn te herkennen aan de sticker met het symbool voor biologische agentia (zie figuur 2).

figuur 2

Bijzondere werkprocedures

1. In bepaalde gevallen (meestal op of nabij risicovolle afdelingen, bijvoorbeeld laboratoria, IC's en OK's) zullen extra of afwijkende werkprocedures moeten worden gevolgd. Deze procedures worden voor ieder project afzonderlijk via de Projectleider voorgeschreven.
2. Wanneer bij bouwwerkzaamheden de kans bestaat dat patiënten worden blootgesteld aan (bouw)stof dient, bij voorkeur vooraf, contact te worden opgenomen met de Unit Infectiepreventie van de afdeling Medische Microbiologie en Infectieziekten, om bijvoorbeeld het risico van schimmelinfecties bij patiënten te voorkomen.
3. Graafwerkzaamheden, werken aan kabels, leidingen en installaties dienen in overleg met de afdeling Vastgoedbeheer plaats te vinden.
4. Bij hijswerkzaamheden dient de aannemer vooraf een hijsplan ter beschikking te stellen aan de betreffende Projectleider.
5. Bij heiwerkzaamheden dient de aannemer vooraf een heiplan ter beschikking te stellen aan de betreffende Projectleider.

03. Bedrijfsbeveiliging

Verkeer

1. Op het terrein van het Erasmus MC is de wegenverkeerswet van toepassing verklaard.
2. Aanwijzingen van de Beveiligingsdienst dienen onvoorwaardelijk te worden opgevolgd.
3. Het afsluiten en/of blokkeren van verkeerswegen, gangen, etc. – op welke manier dan ook – is zonder schriftelijke toestemming van het Erasmus MC niet toegestaan.
4. Alle vluchtwegen en aanrijdroutes voor hulpdiensten dienen te allen tijde vrijgehouden te worden.
5. Het is verboden mee te rijden op voertuigen (bijvoorbeeld vorkheftrucks) die niet voorzien zijn van daartoe vereiste voorzieningen.
6. Op verkeersroutes geplaatste afzettingen, bouwhekken of andere obstakels dienen bij duisternis voorzien te zijn van adequate verlichting.
7. Openingen en kuilen of obstakels van andere aard op het terrein dienen te worden afgezet met daartoe geschikt materiaal.

Parkeren

1. Motorvoertuigen dienen te worden geparkeerd op de daarvoor bestemde parkeerterreinen.
2. Voor motorvoertuigen van derden die het terrein meerdere keren per dag moeten verlaten is bij de Projectleider een beperkt aantal parkeervergunningen aanwezig.
3. Indien er gewerkt moet worden op plaatsen waar geen parkeerruimte aanwezig is, dienen partijen die in opdracht van het Erasmus MC werkzaamheden verrichten in overleg met de Beveiligingsdienst een plaats te bepalen voor het parkeren van voertuigen.
4. Het parkeren op opstelplaatsen voor reddingsvoertuigen, brandkranen of anderszins bedoeld reddingsmateriaal is te allen tijde verboden.
5. Bij het parkeren mag het overige verkeer niet gehinderd worden, in het bijzonder de brandweer en ambulancediensten.
6. Inritten en doorgangen moeten worden vrijgehouden.

Diefstal, vernieling en vermissing

1. Bij werkzaamheden in publiekstoegankelijke gebouwen dienen de werkplaats, technische ruimten, kelders, schachten afgesloten te zijn en beveiligd tegen onbevoegden.
2. Erasmus MC aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor het verloren gaan van eigendommen van werknemers en van partijen of onder hen ressorterend personeel die in opdracht werkzaamheden verrichten.
3. Alle vernielingen, vermissingen of diefstallen moeten worden gemeld aan de Beveiligingsdienst.
4. Indien een extern beveiligingsbedrijf wordt ingehuurd voor het beveiligen van bouwobjecten en het daarbij behorende terrein dient dit in goed overleg te gaan met de Beveiligingsdienst.

Overige (beveiligings)maatregelen

1. Bouwplaatsen dienen voor het publiek ontoegankelijk te worden gemaakt met goed aansluitende bouwhekken van ten minste 1.80 meter hoog.
2. Toegangen tot de bouwlocatie(s) dienen te zijn voorzien van de noodzakelijke gebods- en verbodsborden.
3. Voor het plaatsen van keten, loods en/of containers dient vooraf een plan van opstelling te worden ingediend bij de sector Vastgoedbeheer. Nadere eisen inzake brandveiligheid kunnen worden gesteld indien de situatie daartoe aanleiding geeft.
4. In iedere keet of loods dienen een of meer goedgekeurde poederblusapparaten met elk een inhoud van tenminste 6 kilogram aanwezig te zijn. Eén apparaat dient naast de ingang te zijn geplaatst.
5. Voor plaatsen en ruimten die gemarkeerd zijn met waarschuwborden en -teksten geldt in de regel een toegangsverbod. De Arbodienst kan hiervoor tijdelijk ontheffing verlenen, al dan niet met toegangsbeperkende maatregelen.

04. Belangrijke telefoonnummers

		A1
--	--	-----------

Melden van brand en ongevallen	*15	010-703 4004
Reanimatie	*12	010-703 3456
Erasmus MC-Daniel den Hoed	*12	010-704 1555
Bedrijfsbeveiliging Erasmus MC		010-703 3124
BHV/Brandwacht (via bedrijfsbeveiliging)		010-703 3124
Wachtdienst en Energiebeheer		010-703 3555
Service Organisatie	4444	010-704 4444
Servicedesk Facilitaire diensten	4444 1	010-704 4441
Servicedesk Gebouwen en Installaties	4444 5	010-704 4445
Sector Vastgoedbeheer		010-703 3850
Unit Infectiepreventie (UNIP)		010-703 5035
Spoed Eisende Hulp (Centrum)		010-704 0145
Arbodienst		010-703 3832 (06-22 56 74 58)
Veiligheidskundige (PIB)		010-703 5166
Milieugroep		010-703 3500
Biologische Veiligheidsfunctionaris		010-703 1487 (06-53 74 27 63)
Arbeidshygiënist		010-703 5041
Stralingsbeschermingseenheid		010-703 3500

Alleen indien niet anders mogelijk, 112 bellen bij brand of ongevallen. Bij melding via ***15** geeft de beveiliging de juiste locatie door aan de hulpdiensten en zorgt de beveiliging voor begeleiding van de hulpdiensten naar de juiste locatie.

Sla bij **brand** ook de **handbrandmelder** in: dit geeft de juiste locatie door aan de beveiliging. Tevens wordt de gemeentebandweer direct gealarmeerd.

Inschakelen adviserende afdelingen Eerst projectleider/technisch coördinator op de hoogte stellen van vragen of problemen. Inschakelen van adviserende/ondersteunende bovengenoemde afdelingen / functionarissen is in eerste instantie de verantwoordelijkheid van de project leider/projectmanager of technisch coördinator (niet de contractor).

05. Calamiteiteninstructies

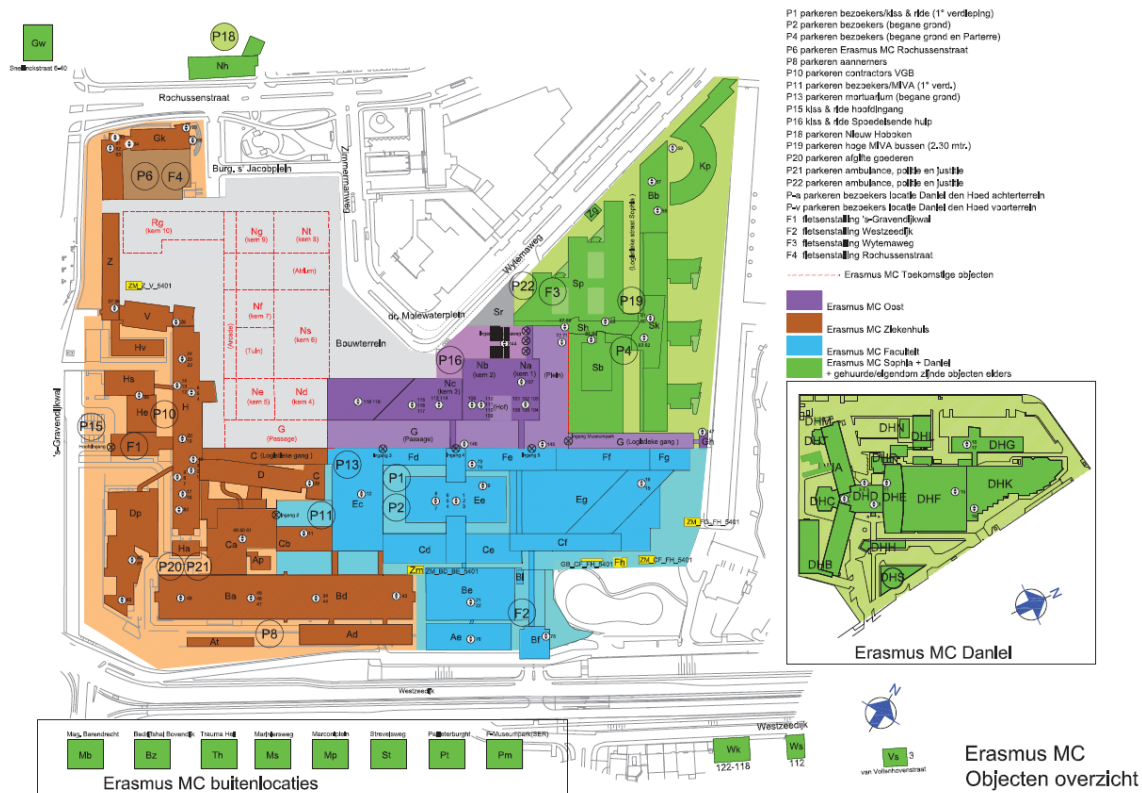
		A2	
Brand		Ongeval	
1. Sla altijd eerst een handbrandmelder in en bel *15 (of 010 - 703 4004) 2. Waarschuw: i) iedereen in de directe omgeving, én ii) de projectmanager of technisch coördinator 3. Sluit ramen en deuren 4. Tracht beginnende brand te blussen 5. Schakel indien mogelijk apparatuur uit 6. Begeef u naar een veilige ruimte c.q. het afgesproken verzamelpunt i) vlucht niet door dichte rook ii) gebruik NOOIT de lift 7. Controleer of iedereen aanwezig c.q. veilig is Opmerkingen: 1. Inslaan brandmelder geeft automatisch melding door van juiste locatie 2. Op aanwijzing ontruimingsmedewerkers kan op sommige locaties lift worden gebruikt voor mindervaliden		 Bij ernstig letsel 1) Meld het ongeval aan bij *15 (of 010 - 703 4004) en ga indien mogelijk naar de Spoed Eisende Hulp 2) Vul ongevalsformulier in en stuur dit via de projectmanager naar de Arbodienst Bij contact met menselijk of dierlijk materiaal, zoals bv. bloed of fecaliën (ontlasting) Laat z.s.m. het risico op besmetting vaststellen: ▪ Tijdens kantooruren melden bij de Arbodienst ▪ Buiten kantooruren melden bij spoedeisende hulp (conform de meldingsprocedure voor prik-, snij-, spat- en bijtaccidenten, op intranet de Arbodienst) Bij kleine verwondingen waarbij geen menselijk of dierlijk materiaal betrokken was: ▪ Laat verwondingen direct behandelen door een EHBO-er ▪ Vul (bijna)ongevalsformulier in en stuur dit via de projectmanager naar de Arbodienst 	
Calamiteit (vreemde lucht / chemicaliën morsing)		Overig	
1) Bel *15 (of 010 - 703 4004) 2) Waarschuw iedereen in de directe omgeving 3) Begeef u naar een veilige ruimte 4) Voorkom dat derden de afdeling opgaan 5) Vul ongevalsformulier in en stuur dit via de projectmanager naar de Arbodienst 		Locatie Erasmus MC-Daniel den Hoed Bij ongeval of prikaccident: ga naar Spoed Eisende Hulp Formulieren Formulieren zijn te vinden op intranet, de Arbodienst: ▪ Formulier ongeval, bijna-ongeval en/of onveilige situatie ▪ Meldingsprocedure prik-, snij-, spat- en bijtincident	

06. Aanduidingsborden risico-ruimten

		A3	
Algemeen gevaar		Giftige stoffen	
Radioactieve stoffen		Schadelijke of Irriterende stoffen	
Biologisch agentia		Lage temperatuur of bevrozing	
Laserstralen		Ontvlambare stoffen of een hoge temperatuur	
Magnetisch veld		Oxiderende stoffen	
Electrische spanning		Bijtende stoffen	
Niet-Ioniserende straling			

07. Plattegrond

A4

08. Afkortingslijst

A6

Afkorting	Omschrijving
AKC	Afdeling Klinische Chemie
AMK	Arbo & Milieu Kontaktpersoon
BHV	Bedrijfs hulpverlening
BVF	Biologische Veiligheidsfunctionaris
CSA	Centrale Sterilisatie Afdeling
CT	Scanner
D-I	Dierverblijf voor transgene dieren
DM-I	Dierverblijf met micro-organismen van klasse 1 (of 2 of 3) of DM-I (of -II of -III) ingeschaalde ggo's
EDC	Erasmus Dier Experimenteel Centrum
GBS	Gebouwbeheersysteem
GGO	Genetisch Gemodificeerde Organismen
GMS	Gebouwmanagementsysteem
GROS	Gevaarlijke Stoffen Opsporings- en Registratie Systeem
IC	Intensive Care
LSD	Lokaal Stralingsdeskundige
ML-I	Micro-organismen Laboratorium waar gewerkt wordt met klasse 1 (of 2 of 3) micro-organismen of ML-I (of -II of -III) ingeschaalde ggo's
MRI	Magnetic Resonance Imaging
MRSA	Methicilline Resistente Staphylococcus Aureus
NSA	Noodstroom Aggregaat
PBM	Persoonlijke Beschermingsmiddelen
PZI	Personen Zoek Installatie (= verpleegkundigen oproep systeem)
RO	Reverse Osmose
SBE	Stralingsbeschermingseenheid
SEH	Afdeling Spoed Eisende Hulp
TH	Toeziethouder
TRA	Taak Risico Analyse
UNIP	Unit Infectie Preventie
VCA	Veiligheid, Gezondheid en Milieu Checklist Aannemers
V&M	(-reglement) Veiligheids- & Milieureglement

09. Veilig werken (go)

		A7
--	--	----

Voordat u aan het werk gaat, sta stil bij uw eigen veiligheid en die van de patiënten en medewerkers Erasmus MC!

U werkt veilig bij 7 keer 'JA'!

- 1) Weet ik wat de werkzaamheden zijn die ik ga uitvoeren?
- 2) Zijn werkzaamheden afgestemd met de afdeling en waar nodig met de Wachtdienst en Energiebeheer?
- 3) Heb ik een geldige werkvergunning bij me?
- 4) Ken ik de risico's die daaraan verbonden zijn, inclusief de te nemen veiligheidsmaatregelen?
- 5) Zijn alle risico's tot een aanvaardbaar niveau teruggebracht?
- 6) Beschik ik over het juiste en goedgekeurde gereedschappen en hulpmiddelen?
- 7) Is de werkomgeving zodanig in orde dat het werk veilig kan worden uitgevoerd?
- 8) Beschik ik over de juiste Persoonlijke Beschermingsmiddelen en weet ik hoe ik deze moet gebruiken?

Wat doe ik bij een 'NEE'?→

010. Veilig werken (stop)

		A7
--	--	----

Werk veilig of werk niet!

- 1) Onveilig?! Start het werk niet!
- 2) Neem contact op met uw opdrachtgever
- 3) Buig de 'onveilige' situatie om naar een 'veilige' situatie!
- 4) Start dan het werk (GO!)

Bij vragen of onduidelijkheden neem contact op met uw leidinggevende

Meld noodsituaties met de volgende nummers

Noodnummer:	*15	(010 - 703 4004)
Reanimatie:	*12	(010 - 703 3456)
Erasmus MC-Daniel den Hoed:	*12	(010 - 704 1555)

Sla bij **brand** ook de **handbrandmelder** in: dit geeft de juiste locatie door aan de beveiliging. Tevens wordt de gemeentebbrandweer direct gealarmeerd.

011. Aorta

		A8
--	--	----

De wijze waarop Vastgoedbeheer een bijdrage levert aan de doelstellingen en ambities van Erasmus MC komt onder andere tot uiting in de wijze waarop we onze werkzaamheden uitvoeren en hoe we communiceren met onze klanten, of je nu een interne medewerker of leverancier bent. We hebben onze werkwijze en klantbenadering samengevat in AORTA (aanmelden, onderzoeken/onderhoud, repareren, terugkoppelen, administratie). Deze werkwijze geldt zowel voor preventief onderhoud, storingen als modificaties.

Aanmelden

Bij een storingsmelding of preventief onderhoud zal de installateur een medewerker sturen naar de betreffende melder. Tijdens de aanmelding wordt de storingsmelding of het uit te voeren onderhoud doorgenomen. Met de melder of contactpersoon voor de afdeling worden afspraken gemaakt over de uitvoering van de werkzaamheden door de monteur. De werkafspraken worden geregistreerd en uiterlijk aan het einde van elke werkdag door de installateur in Planon verwerkt, ook eventuele wijzigingen in de melding die besproken zijn met de melder dienen in Planon vastgelegd te worden. Hierdoor kunnen ook anderen zien wat de stand van zaken is en wat de afspraken zijn.

In de praktijk

- Herkenbare bedrijfskleding
- Erasmus MC-pas zichtbaar
- Representatief
- Historie storing bekend
- Bekend met gegevens melder
- Responstijd in acht nemen
- Aanmelden bij melder/ unithoofd/afdelingssecretaresse
- Voorstellen, naam en firma
- Vastleggen afspraken

Onderzoeken

Op basis van de storingsmelding wordt door de monteur de storingsdiagnose uitgevoerd of in overleg met de gebruiker en/of Vastgoedbeheer het preventief onderhoud uitgevoerd.

In de praktijk:

- Check of informatie van de melding klopt met de informatie van de klant
- Totale omvang van de storing onderzoeken
- Check of er andere defecten zijn die ook reparatie vergen

Repareren

Op basis van de bevindingen uit de storingsdiagnose wordt het geconstateerde gebrek door de installateur gerepareerd. De plaats van werkzaamheden wordt weer schoon en netjes achtergelaten, eventuele oude onderdelen en verpakkingsmateriaal worden door de monteur afgevoerd.

In de praktijk

- Repareren defect
- Eventueel tijdelijke maatregelen nemen
- Werkplek schoon achterlaten
- Rommel opruimen en afvoeren

- Verpakkingsmateriaal afvoeren
- Vervangen onderdelen afvoeren
- Kosten > € 1.000 informeren Vastgoedbeheer

Terugkoppelen

De uitgevoerde reparatie, preventief onderhoud of constatering dat er een storingsonderhoud noodzakelijk is wordt door de installateur gemeld aan de betreffende melder. Dit geldt eveneens voor het melden van de status tijdelijk hersteld. Resultaten van het storingsonderzoek worden eveneens door de installateur aan de melder teruggekoppeld.

In de praktijk

- Klant informeren over:
 - aard van de storing
 - vermoedelijke oorzaak
 - genomen maatregelen
 - eventuele vervolgstappen
 - eventuele vervolgmeldingen voor anderen
- Vastgoedbeheer informeren indien defect niet direct verholpen is

Administratie

De storing wordt vervolgens door de installateur afgemeld bij de melder en door de installateur in Planon geregistreerd door de status van de storingsmelding of onderhoud te wijzigen en de data van de werkbond in Planon in te voeren.

In de praktijk

- Bon invullen
 - duidelijk leesbaar
 - volledig ingevuld
 - naam leesbaar vermelden
- Gegevens klant noteren
- Klant parafeert bon
- Toelichtingen of bijzonderheden in Planon invullen
- Gegevens in Planon invullen
- Kostenraming indien aan de orde
- Ontbrekende gegevens eventueel aanvullen
- Gereedmelden order en versturen gereedmelding

Planon

De installateur is verantwoordelijk voor de volledige administratie van de door de installateur uit te voeren onderhoudswerkzaamheden in Planon. Dit betreft de aanneme, acceptatie, vervolledigen van de gegevens, uitvoering/voortgang van de werkzaamheden en de administratieve afhandeling. De installateur dient in Planon ten minste alle informatie vast te leggen die noodzakelijk is voor het opbouwen van een volledige onderhoudshistorie, leveren van betrouwbare management informatie en verstrekken van actuele en relevante informatie naar klanten/gebruikers. Dit omvat ten minste het in- of aanvullen van (op werkbonden of andere vormen van registratieformulieren):

- de omschrijving van de werkzaamheden
- het object, de verdieping en de ruimte
- het inventariselement
- de toelichting, voortgang
- de naam van de uitvoerende monteur
- de naam van het contactpersoon van Erasmus MC

Datum 1 november 2016

Titel Veilig werken bij Erasmus MC

- de oorzaak en de actuele status muteren
- datum dat werkzaamheden zijn uitgevoerd, met tijd van aanvang werkzaamheden en tijd van gereedmelding werkzaamheden
- verbruikt materiaal en de bestede uren door de monteur
- gereedmelding

012. Veiligheid patiënten / bezoekers / kinderen / medewerkers

		B1
Risico's	Maatregelen door aannemers	
Hinder door geluid, trillingen en stof	Ziekenhuisrusttijden respecteren (12.00 – 14.00 uur en 18.00 – 9.00 uur) Opstellen overlastschema bij werkzaamheden met geluid- en stofoverlast (week tevoren ter goedkeuring naar projectleider)	
Infectierisico voor patiënten door Aspergillus (een schimmel) in stof	Stofbeperkende maatregelen (zie aparte instructie)	
Bezoekers/kinderen in bouwgebieden, kinderen klimmend op ladders, spelend met onbeheerd gereedschap Onbeheerd achtergelaten gereedschap / bouw materiaal ivm psychiatrische patiënten	Afzetten bouwgebieden Nooit onbeheerd achterlaten van gereedschappen en materialen, met inbegrip van steigers, trappen of ladders	
Verhoogd brandgevaar bij laswerkzaamheden, uitschakelen rookmelders etc. Versperde vluchtwegen bij brand	Preventieve maatregelen brand Vrijhouden vluchtwegen Geen opslag van materiaal in de buurt van looppaden, vluchtroutes of brandblussers	
Verstoring medische apparatuur	Geen apparatuur gebruiken die apparatuur Erasmus MC negatief kan beïnvloeden (zie V&M-reglement)	
Blootstelling aan schadelijke stoffen (oplosmiddelen, uitlaatgassen)	Overlast door toepassing schadelijke stoffen en uitlaatgassen verbrandingsmotoren voorkomen (maatregelen afstemmen met projectleider) (evt. aanpassingen gebouwventilatie)	
Onbedoeld uitschakelen van medische gassen, installaties, etc.	Risico-analyse kennen, instructies opvolgen	
Beheersmaatregelen Erasmus MC	Overig	
▪ Veiligheids- en milieureglement ▪ Werkvergunningen mbt risico-werkzaamheden ▪ Afspraak mbt overlastschema's ▪ Noodscenarios ▪ Risico-analyses ▪ Bedrijfshulpverleningsorganisatie ▪ Projectleider communiceert het overlastschema ook met de omringende afdelingen, die overlast gaan ondervinden ▪ Projectleider plant extra schoonmaakrondes in, ook op omringende afdelingen bij stofoverlast ▪ Professionele ondersteuning/advisering van projectleiders door: ○ Unit infectiepreventie ○ Stralingsbescherming ○ Biologische veiligheidsfunctionarissen		▪ Zie betreffende veiligheidskaarten ▪ Bij twijfel: navragen bij projectleider, technisch coördinator of betreffende afdeling ▪ Bij risico-volle werkzaamheden vooraf risicoinventarisatie ▪ Check wie welke zaken oppakt (ga er niet van uit dat iemand anders dingen wel zal oppakken als hier geen duidelijke afspraken over zijn) ▪ Neem je verantwoordelijkheid ▪ Geef problemen die je niet zelf kunt oplossen direct door aan de eigen leidinggevende of projectleider Erasmus MC ▪ Informeer projectleider en afdelingsverantwoordelijke (direct) over gesignaleerde risico's

o Arbeidshygiënisten, veiligheidskundigen	
---	--

013. Brandpreventie

		B2
--	--	-----------

Voorkómen van brand is van groot belang, omdat

- Veel patiënten niet-zelfredzaam zijn;
- Een aantal afdelingen zeer moeilijk te evacueren is zoals OK's, IC, high care afdelingen;
- Er ernstig verwarde patiënten (o.a. psychiatrie, geriatrie, longafdeling) zijn
- Evacueren van patiënten in bedden veel menskracht, tijd en vrije gangruimte vraagt
- Het negatieve invloed kan hebben op behandelproces van patiënt (risico's op infectie en ernstiger)
- Transport via liften dan niet meer mogelijk is, alleen horizontale evacuatie
- Er veel dure en moeilijk te vervangen apparatuur in huis is
- Het de resultaten van hoogwaardig onderzoek onbetrouwbaar maakt

Zie de instructies op de achterzijde van deze kaart

Risico's	Maatregelen door aannemers
▪ Laswerkzaamheden/heetwerk ▪ Werkzaamheden dakbedekking ▪ Vals alarm rookmelders door stof ▪ Te traag/geen alarm bij brand als rookmelders zijn uitgeschakeld (i.v.m. stof) ▪ Verwijderde/geblokkeerde blusmiddelen ▪ Blokkeren vluchtwegen/vluchtdeuren ▪ Openingen in brandscheidingen (kabel - doorvoeringen etc.), ook boven plafonds	▪ Bij werkzaamheden met open vuur, ook vonken (lassen, branden, snijden, werkzaamheden aan dakbedekking): ▪ Digitale werkvergunning aanvragen (hiermee wordt BHV gewaarschuwd over waar, wanneer en hoelang het hoger risico bestaat) ▪ Neem maatregelen als - o brandblusser bij werk - o gebruik lasdekens e.d.

▪ Opslag brandbare materialen op de bouwplaats ▪ Lijmwerkzaamheden ▪ Schuur/stof werkzaamheden	○ goede afzuiging van rook ▪ Blusmiddelen altijd binnen handbereik houden ▪ Toegangswegen voor hulpdiensten vrijhouden ▪ Voldoende vluchtroutes vrijhouden (BHV moet alternatieve vluchtwegen aanwijzen) ▪ Op aanwijzing van de BHV extra brandblusmiddelen plaatsen Na afronding werk + einde dag: ▪ Veilige opslag materialen en eventuele chemicaliën Bij dakwerkzaamheden: na afronding werk + einde dag: ▪ Branders van het dak halen, plus 1 uur na werk controle uitvoeren op dak (VCA-verplichting) ▪ Veilige opslag materialen en eventuele chemicaliën Bij uitschakelen rookmelders ▪ Medewerker aanwijzen als brandwacht (achterblijven bij pauzes etc.), of Brandwacht inhuren Langdurig openen brandwerende scheidingen ▪ In principe een gelijkwaardig stof/brandscheiding plaatsen tot brandscheiding is hersteld
Beheersmaatregelen Erasmus MC	Overig
▪ Werkvergunningsprocedure ▪ Calamiteitenscenario's ▪ Noodplannen ▪ Bedrijfshulpverleningsorganisatie	Bij vragen kan altijd contact worden opgenomen met de BHV-coördinatoren

014. Infecties en (luchtweg) klachten door (bouw)stof

		B3
Risico's	Maatregelen door aannemers	
Bouwstof, maar ook vezels uit isolatiemateriaal hebben een bijzonder slecht effect op de kwaliteit van de lucht, waardoor klachten kunnen ontstaan. Bovendien kan bij bouwactiviteiten een aantal ziekteverwekkende micro-organismen in de omgeving (lucht en water) sterk toenemen. Dit vormt een risico voor de patiënten met verminderde weerstand. Het gaat met name om de schimmel <i>Aspergillus</i> (in bouwstof). Verspreiding van bouwstof vanaf de bouwplaats naar buiten kan op verschillende manieren plaatsvinden: - Via schoenen en kleding van mensen die door of langs locatie lopen waar wordt verbouwd - Door kieren in de afschotten of door gaten, die niet zijn gedicht - Via de zwaartekracht (naar lager gelegen verdiepingen) - Via luchtstromingen (in trappenhuizen en liftschachten, ventilatieschachten) - Met transport van bouwmaterialen Voorbeelden van (ruimten met) patiënten met verminderde weerstand: - Spoedeisende hulp, IC's, OK's, - Chirurgische dagbehandeling - Pasgeborenen, verloskamer - Radiologie, MRI - Nucleaire geneeskunde - Apotheek - Isolatiekamers - Oncologie/hematologie - Dialysekamers - Transplantatie-afdelingen - Poli's voor AIDS-patiënten - Endoscopische afdelingen - Centrale sterilisatie afdeling - Steriele ruimten/opslagen - Etc	Voor uitgebreide beschrijving stofpreventie zie protocol van Unit Infectiepreventie. Hieronder volgt een korte samenvatting Afschotten (Stofvrij) afschermen bouwgebied tot boven het verlaagd plafond, tot aan constructie plafond - Schoonloopmatten neerleggen en vervangen bij verzadiging - Scheiding van bouwstromen/bouwverkeer en ziekenhuisverkeer - Bij verlaten stofsluis werkkleding afzuigen en uitdoen - Ramen sluiten in ruimte waar gewerkt wordt zodat stof niet buitenom naar andere patiëntenkamers kan waaien - Tijdens werkzaamheden achter stofschotten niet naar andere ruimten lopen - Niet vergeten: nat schoonmaken buiten de afschotting Bij stofsluizen: beide deuren niet gelijktijdig openen! Puin stofvrij afvoeren - Vochtig maar druipvrij vervoeren - In gesloten containers of met plastic afgedekte kruitwagens - Container moet aan buitenkant visueel schoon zijn (nat huishoudelijk reinigen) - Niet gelijktijdig met patiëntenvervoer in lift Boren - Bij patiëntenkamers: unihoofd afdeling tijdig op de hoogte brengen - Niet boren in ruimten met patiënten met verminderde weerstand Verplicht gebruik (op alle afdelingen) van boor met directe stofafzuiging (HEPA-filter) - Stof met vochtige doek opnemen Omgaan met isolatiemateriaal - Isolatiemateriaal zal altijd geseald of	

	anderszins verpakt moeten zijn op de bouwplaats tot het moment, dat het wordt gebruikt - Restanten isolatiemateriaal direct na gebruik afvoeren Plafonds - Gebied afschotten - Pas openen als projectmanager het unitoofd ruim van tevoren schriftelijk heeft ingelicht - Plafonds niet onnodig open laten liggen - Geen open plafonds in een ruimte waar patiënten met een verminderde weerstand liggen Liften - Vervang de kartonnen vloeren in de lift regelmatig en reinig de lift eerst nat voordat er een nieuwe in wordt gelegd Oplevering na verbouwing - Aannemer verwijdert overtollig stof en vuil uit de ruimten boven systeemplafonds en levert het verbouwingsgebied bezemschoon op Algemeen - Geen gebruik maken van ziekenhuisfaciliteiten als koffie-automaten, personeelsrestaurant, toilet door bouwmedewerkers met vuile werkkleding
Beheersmaatregelen Erasmus MC	Overig
Risico-inventarisatie door projectleider, (verpleeg) afdeling en unit infectiepreventie. Dit leidt tot afspraken over preventiemaatregelen voor een project. Bijvoorbeeld: - Afschotten en plaatsen van stofsluizen - Aanpassen in luchtbehandeling (onderdruk in verbouwgebied) De projectleider maakt afspraken over extra schoonmaak tijdens de verbouwing van de aangrenzende werk- of patiëntenruimten en evalueert ook periodiek met de leidinggevende of het voldoende is. Richtlijn 'infectiepreventie maatregelen bij renovatie en nieuwbouw', ZH020RICHT, unit infectiepreventie Erasmus MC, oktober 2004	Na een periode van intensieve stofbelasting in de buurt van een luchtinlaatsysteem (doordat er bv. sloopwerkzaamheden in de buurt waren) zullen standaard de filters vervangen moeten worden. Vóór ingebruikname wordt het ventilatiesysteem gereinigd (alle filters worden gecontroleerd en zonodig vervangen)

Datum 1 november 2016

Titel Veilig werken bij Erasmus MC

Infectiepreventie-richtlijn 'maatregelen ter voorkoming van bouwgerelateerde nosocomiale infecties' ZH023RICHT, unit infectiepreventie, febr. 2006	
--	--

015. Melden en leren van (bijna)incidenten

		B4
Risico's	Maatregelen door aannemers	
Wanneer een gevaarlijke situatie niet bij de verantwoordelijke bekend is kan deze niet de benodigde maatregelen treffen Het doel van het melden van (bijna)ongevallen en (bijna)incidenten is het leren van deze incidenten, niet het zoeken naar een schuldige. Wanneer je weet wat er fout is gegaan, kun je onderzoeken waarom dit fout is gegaan. Vervolgens kun je de omstandigheden / randvoorwaarden verbeteren om te voorkómen dat het (bij iemand anders) opnieuw fout zal gaan Het gaat dus om het voorkómen van herhaling NB: medewerkers zijn vanuit de Arbowetgeving verplicht om gevaarlijke situaties bij hun leidinggevende te melden	Indien u ernstige gevaren of nalatigheden waarneemt, bent u verplicht zodanig actie te ondernemen dat ongelukken worden voorkomen! In geval van onveilige werkmethoden en werk - situaties die niet onmiddellijk verbeterd kunnen worden, bent u verplicht deze direct te melden bij uw leidinggevende Meld onderstaande situaties schriftelijk bij uw leidinggevende en Erasmus MC: ▪ Ongevallen en bijna-ongevallen (ook prik/bijt/ snij- en spatincidenten waarbij u in contact bent gekomen met menselijk of dierlijk materiaal) ▪ Incidenten, bijna-incidenten, gevaarlijke situaties ▪ Schades (ook schades door anderen veroorzaakt melden vóór aanvang van de werkzaamheden) De formulieren vindt u op intranet en zijn tevens beschikbaar bij uw leidinggevende, bij de chef van de wacht en bij de technisch coördinatoren Meld (bijna)incidenten 'op locatie' (bijvoorbeeld een verpleegafdeling of laboratorium) ook altijd direct aan de leidinggevende van de betreffende afdeling Benut ook het werkoverleg om verbeteringsuggesties te doen	
Beheersmaatregelen Erasmus MC	Overig	
Procedure ongevallen en gevaarlijke situaties: 		

--	--

016. Milieu

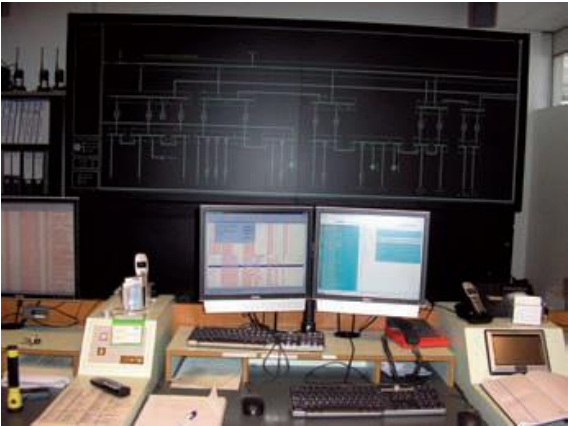
		B5
Risico's	Maatregelen door aannemers	
Bodemverontreiniging door spill van gevaarlijke vloeistoffen (bijvoorbeeld olie)	Gevaarlijke vloeistoffen in lekbakken plaatsen; gevaarlijke vloeistoffen niet overtappen	
Luchtverontreiniging door onbedoelde emissies van gevaarlijke stoffen of verbrandingsgassen	Regelmatig onderhoud van machines en apparatuur zodat de juiste werking wordt gegarandeerd en geen onbedoelde emissies ontstaan	
Waterverontreiniging door lozen van gevaarlijke stoffen in de riolering of oppervlaktewater	Voorkomen van lozing van gevaarlijke stoffen door opslag in opvangbakken. Wanneer toch onbedoelde lozing plaatsvindt z.s.m. de Miliegroep inlichten en verspreiding van de verontreiniging voorkomen	
Afval wordt in de verkeerde afvalbakken gedeponeerd	Afval op de juiste wijze gescheiden en in daarvoor bestemde afvalbakken zelf afvoeren	
Geluidoverlast en -klachten bij buitenwerk door werken buiten 'kantooruren'	Geluidarme apparatuur gebruiken en binnen kantooruren (van 07:00 tot 19:00 uur) werken	
Verkeerd instellen van GBS-systemen waardoor tegelijk warmte en koude wordt geleverd	Bekend zijn met de gewenste energiezuinige GBS-instellingen en die bij oplossen van storingen opnieuw toepassen	
Omvalen en foutieve opslag van gasflessen	Hoeveelheid gasflessen beperken en de flessen goed vastzetten en op de voorgeschreven wijze (PGS15) opslaan	
Beheersmaatregelen Erasmus MC	Overig	
- Projectleider informeert aannemer(s) over procedures en instructies van het Milieuzorgsysteem, de Afval informatiemap en voorschriften uit milieuvergunningen - Toezicht door sector vastgoed - Ondersteuning en advisering van projectleiders door arbo- en milieufunctionaris sector - Vastgoedbeheer en Team Milieu van Erasmus MC		- Zorgdragen voor Good Housekeeping - Kennis van voorschriften en beheersmaatregelen bekend maken bij eigen medewerkers en onderaannemers - Maak de werkzaamheden tijdig op de locaties/ afdelingen bekend zodat goede afspraken gemaakt kunnen worden en beheersmaatregelen getroffen. Dit voorkomt het onnodig ontstaan van afval en emissies

017. Digitale Werkvergunning

		C1
Wanneer vergunning	Vergunningprocedure	
Een werkvergunning is een toestemming om volgens duidelijke afspraken en voorwaarden, werkzaamheden te mogen uitvoeren, waarbij een ongestoorde procesgang, de zorg voor personen, installaties en het milieu veilig worden gesteld Een digitale werkvergunning is tenminste vereist voor: ▪ Installaties die als kritisch zijn gedefinieerd ▪ Hijs- en graafwerkzaamheden ▪ Het werken op daken of een hoogte van 2,5 meter of meer zonder voldoende permanente beveiliging ▪ Indien er kans bestaat op lucht-, water- en/of bodemverontreiniging ▪ Werkzaamheden met ioniserende straling (bijvoorbeeld röntgenmetingen) ▪ Het uitvoeren van vuur of vonkverwekkende werkzaamheden ▪ Het betreden van en werken in een (besloten) technische ruimten en leidingtunnels ▪ Het werken met hoge druk reinigingapparatuur (boven 100 bar) ▪ Werkzaamheden waarbij bijzondere bescherming van de houder noodzakelijk is ▪ Werkzaamheden welke tot procesonderbrekingen of storingen (kunnen) leiden ▪ Bij werkzaamheden aan de brandmeldinstallatie en sprinklerinstallatie ▪ Bij werkzaamheden waarbij (veel) stof vrijkomt (i.v.m. uitschakelen brandmelders) ▪ Bij het uitvoeren van vuur- of vonkverwekkende werkzaamheden ▪ Bij werkzaamheden met licht ontvlambare stoffen Aanvraagtermijn ▪ Een werkvergunning dient minimaal 3 dagen voor aanvang werkzaamheden te worden aangevraagd	Werkvergunning De korte werkwijze rondom het aanvragen van een werkvergunning is als volgt: 1. Duidelijke omschrijving van de werkzaamheden (+ eventueel werkplan) 2. Inventarisatie van mogelijke risico's 3. In geval van hoge risico's wordt een TRA (taak risico analyse) uitgevoerd en wordt een veiligheidsplan opgesteld 4. Maatregelen omschrijven voor een veilige en beheerste uitvoering 5. Ondertekening en bespreking alle partijen (aanvrager, verstrekker en houder), indien hoog risico ook operationeel beheerder 6. Voor aanvang van werkzaamheden gegevens controleren 7. Na einde van werkdag, ruimte schoon en netjes achterlaten en zich melden bij de verstrekker om de vergunning te laten innemen, of te laten verlengen Bij brandgevaarlijk werk 1. De aanvraag wordt mede beoordeeld door BHV 2. Benodigde maatregelen worden aangegeven door BHV 3. Eventuele schakelacties worden uitgevoerd door Wachtdienst 4. Actie aannemer: opvolgen voorgeschreven maatregelen 5. Na afronding werk: afmelden bij Chef van de Wacht en BHV Aandachtpunten aannemer ▪ Werkzaamheden, risico's en veiligheidsmaatregelen doorspreken met projectleider, Chef van de Wacht en andere belanghebbenden (gebruiker betreffende afdeling en evt. adviserende diensten) ▪ Vaststellen of met de getroffen veiligheidsmaatregelen het werk veilig uitgevoerd kan worden ▪ Controleren of vergunning volledig is ingevuld ▪ Controleren of handtekeningen zijn gezet	

Beheersmaatregelen Erasmus MC	Overig
Aanvullende procedures ▪ Procedure werkvergunning (Vastgoedbeheer)	

018. Top 13 kritische installaties

		C2
Risico's	Maatregelen door aannemers	
Storingen en werkzaamheden aan voor het Erasmus MC kritische installaties kunnen ernstige gevolgen hebben. Enkele voorbeelden: • Storingen kunnen direct van invloed zijn op de patiëntveiligheid (denk aan het uitvallen van medische gassen of medische apparatuur) • Er kunnen indirecte effecten op de patiëntveiligheid optreden (bijv. extra wondinfecties door falen van luchtbehandelingsinstallaties) • Langdurige uitval van installaties kan leiden tot langere wachttijd voor behandelingen • Het kan de uitkomsten van wetenschappelijk onderzoek onbetrouwbaar maken De belangrijkste installaties met een verhoogd risico bij langdurig uitvallen zijn: • Brandmeldinstallatie • Stoomopwekking- en distributie • (Medische) gassen, perslucht en vacuüm • Verpleegkundigenoproepsysteem (PZI) • Hoofdstroomverdeling • Noodstroomverdeling • Buispostinstallatie • Luchtbehandelingsinstallatie • Warmteopwekking en -distributie • Koudeopwekking en -distributie • GebouwManagementSysteem (zie foto) • Centrale voorzieningen beveiliging (portier) • Liften • Drinkwaterinstallatie	▪ Instructies van werkvergunning opvolgen ▪ Storingen aan kritieke installaties met spoed afhandelen ▪ De responstijd vanaf een melding aan kritieke installaties is zo snel mogelijk (0,5 uur) en maximaal 2 uur 	
Beheersmaatregelen Erasmus MC	Overig	
Bij werkzaamheden aan een kritische installatie is altijd een werkvergunning vereist. Aanvullende procedures om de risico's rond kritische installaties te beperken zijn: • Procedure Brandmeldinstallatie • Procedure Medische gassen • Procedure Zusteroproep • Procedure Buispost • Procedure Luchtbehandeling • Procedure GMS • Procedure Liften	Werkvergunning is vereist bij: • Risicovolle werkzaamheden • Het werken aan een kritische installatie	

• Procedure Drinkwaterleiding

019. Asbest

		C3
Risico's	Maatregelen door aannemers	
Binnen Erasmus MC zijn op meerdere locaties asbesthoudende materialen verwerkt. Met name in gebouwdelen uit de 60-er en 70-er jaren is veel asbesthoudend materiaal toegepast voor: • Plafondplaten • Brandwerende afdichtingen en scheidingen • Zwarte bitumen lijmlaag • Isolatie van leidingen en in pakkingen Risico op blootstelling is afhankelijk van de mate waarin vezels, los of hechtgebonden zijn. Dit risico is aanwezig als: • Er sprake is van slijtage van het asbesthoudend materiaal • Er aan het materiaal wordt gewerkt of er in het verleden aan is gewerkt	Als het vermoeden bestaat dat het gaat om een asbesttoepassing raadpleeg dan de asbestinventarisatie van Erasmus MC bij de sector Vastgoedbeheer Het verwijderen of bewerken van asbesthoudend materiaal is niet toegestaan, dit moet worden uitgevoerd door een gecertificeerd bedrijf Bij onbedoelde beschadiging asbest: • De ruimte verlaten nadat de installatie is veilig - gesteld • De beschadiging direct aan leidinggevende melden o.v.v. de locatie (verdieping e.d.) en het soort asbesttoepassing. De leidinggevende dient aansluitend de sector Vastgoedbeheer van PIB in kennis te stellen Bij het aantreffen van zwerfasbest: • De aangetroffen asbestrestanten melden bij leidinggevende o.v.v. de locatie (verdieping e.d.). De leidinggevende dient aansluitend de sector Vastgoedbeheer in kennis te stellen	
Beheersmaatregelen Erasmus MC	Overig	
• Asbestinventarisatie weergegeven in het digitale asbestdossier • De geïnventariseerde asbesttoepassingen zijn in een aantal bouwdelen gemarkeerd met een asbestlabel conform productenbesluit • Algemene procedure werken in (technische) ruimten Erasmus MC voor ruimtes zonder specifieke procedures • Specifieke procedure werken in (technische) ruimten Erasmus MC		

020. Vrijgave zuurkasten/flowkasten

		C4
Risico's	Maatregelen door aannemers	
Risico op ongewenste blootstelling aan gevaarlijke stoffen, zowel in de zuurkast/flowkast als in het kanalenwerk 	▪ Zuurkast/flowkast leeg laten ruimen vooraf aan onderhoudswerkzaamheden ▪ Werkzaamheden pas starten na ontvangst vrijgaveformulier ▪ Bij onvoorziene zaken direct afdelingsverantwoordelijke waarschuwen	
Beheersmaatregelen Erasmus MC	Overig	
Leegruimen zuurkast/flowkast vooraf aan werkzaamheden ▪ Vooraf aan werkzaamheden aan kanalen een risico-analyse uitvoeren door: - afdeling zelf - veiligheidskundige - zonodig SBE, BVF, arbeidshygiënist Vrijgaveverklaring door: - SBE in geval van straling - BVF in GGO-laboratoria • Periodieke meting werking ventilatievoud zuurkasten door gespecialiseerd bedrijf • Procedure zuurkasten, sector Vastgoedbeheer • Procedure flowkasten, sector vastgoedbeheer	 ▪ Zuurkasten horen tot gebouwgebonden installaties en behoren tot regulier onderhoudswerk huisaannemers ▪ Flowkasten worden door speciale onderhouds - firma's onderhouden	

021. Medicinale gassen

		C5
Risico's	Maatregelen door aannemers	
Storingen en werkzaamheden aan de medische gasinstallatie voor medische gassen kunnen ernstige gevolgen hebben. Enkele voorbeelden zijn: • Onvoldoende beschikbaarheid door (tijdelijke) uitval van medische gassen • Onvoldoende kwaliteit van het medische gas • Verhoogd brandrisico door lekkage • Falen van apparatuur door ongewenste druk - verschillen	1. Risico's vooraf inventariseren en doornemen met projectleider/technisch coördinator 2. Controleer kritisch aan de hand van de tekening en de werkelijke situatie ter plaatse wat er aangesloten zit op het leidingnet, welke afdelingen of ruimtes hinder ondervinden of maatregelen moeten treffen 3. Bij werkzaamheden aan de medische gasinstallatie dient altijd een werkvergunning aangevraagd te worden 4. De werkvergunning moet ook altijd door apotheker goedgekeurd worden. Deze geeft aan of vrijgave door de apotheek na werkzaamheden vereist is. 5. Check of er voldoende bronnen beschikbaar blijven, zie hiervoor 'de matrix uitval medische gassen' (op te vragen bij de projectleider) 6. Informeer de apotheker tijdig in de gevallen na werkzaamheden vrijgave van de installatie benodigd is	
Beheersmaatregelen Erasmus MC	Overig	
• Demarcatie van verantwoordelijkheden • Beleid: - Signalering en alarmering - Noodvoorzieningen - Afsluiten medische gassen • Procedure medische gassen: - Vrijgave medische gassen - Uitval medische gassen - Technische continuïteit • Instructies: - Afsluiten medische gassen (m.b.v. afsluiterkast) - Noodinstallatie - Insteekstift en defect gasafnamepunt • Onderhoudsscenario's • Noodscenario's bij de Sector vastgoedbeheer en de afdelingen (continuïteitsplannen) • Rapportage over goede staat van en storingen aan installaties richting apotheek	Medische gassen worden toegepast en beschikbaar gesteld via: • Cilinders • (De)centraal leidingwerk Binnen Erasmus MC worden de volgende medische gassen door een leidingnet geleverd: - Zuurstof - Medische lucht - Lachgas (N₂O) - Vacuüm - CO₂ De medische gasinstallatie bestaat uit: • Opwekking (perslucht en vacuüm) • Bulkopslag (zuurstof en lachgas) • Leidingstelsel • Pendels/zuilen • Afnamepunten • (Decentrale) noodvoorzieningen • Afsluiterkasten • Signalering	

022. Technische ruimten/tunnels

		C6
Risico's	Maatregelen door aannemers	
• Brand- en explosierisico's • Verstikkingsrisico • Vergiftigingsrisico • Risico's door vallen / struikelen en door vallende voorwerpen • Risico door aanwezigheid van asbest • Risico dat derden de ruimte betreden als deze niet goed afgesloten is	• Zorg voor veilige toegang tot de ruimte, en vluchtmogelijkheden uit de ruimte • Ventileer de ruimte zonodig • Zorg voor goede communicatie met mensen buiten de ruimte • Zorg dat derden de ruimte niet kunnen betreden • Opslag van bouw materiaal buiten de ruimte • Voer 'brandgevaarlijk werk' bij voorkeur uit buiten een besloten ruimte • Indien niet mogelijk extra maatregelen nemen (bijvoorbeeld bronafzuiging bij lassen) • Werkzaamheden in technische ruimten en tunnels altijd met minimaal 2 personen • Wanneer u tunnels betreedt altijd vooraf melden bij Wachtdienst • Draag altijd een helm, of cap bij betreden tunnels en zorg voor een secundaire lichtbron (zaklamp) • Bij betreden besloten ruimten een werkvergunning aanvragen en aanvullende maatregelen treffen (zuurstofmeting etc.)	
Beheersmaatregelen Erasmus MC	Overig	
• Werkvergunning • Vooraf informeren van de betrokkenen • Communicatiemiddelen 	NB: het afsluiten van leidingen of het defect raken van leidingen kan gevolgen hebben voor de veiligheid van patiënten 	

023. Werken op daken / aan gevels

		C7
Risico's	Maatregelen door aannemers	
• Valgevaar personen • Vallende materialen • Gezondheidsschade door GSM- antennes of ioniserende straling • Biologisch gevaar (legionella) • (Fysieke belasting) • Verhoogd brandgevaar bij werkzaamheden dakbedekking • Risico's weersomstandigheden (storm, bliksem) 	• Aanvragen werkvergunning bij betreden daken zonder voldoende permanente (dakrand)beveiliging • Persoonlijke valbeveiliging toepassen bij ontbreken permanente (dakrand)beveiliging • Kennis van instructie 'toegang tot gebouwen en terreinen' • Portofoon of telefoon meenemen (mobiele nummer vermelden bij sleuteluitgifte gevelreinigingsinstallatie en op werkvergunning wanneer deze verplicht is) • Bij risico vallend materiaal afzetting plaatsen op begane grond • Handgereedschap zo mogelijk met koord verankeren aan vast punt • Op veilige afstand GSM-antennes blijven; niet werken in de richting van de bundel • FFP3-masker dragen bij werkzaamheden op daken van de koeltorens en de omliggende daken (i.v.m. legionella) • Rekening houden met weersinvloeden (daken niet betreden bij windkracht >5 en bij onweer/bliksem) • Bij gebruik gevelwasinstallatie: - gebruikersovereenkomst tekenen - bedieningsinstructies kennen • Na werkzaamheden afmelden bij Chef van de Wacht • Materialen opruimen, struikelgevaar voorkómen, vluchtroutes vrijhouden • Instructies stralingsdeskundige opvolgen	
Beheersmaatregelen Erasmus MC	Overig	
• Werkvergunningstelsel bij werken op hoogte • Instructie 'toegang tot gebouwen en terreinen' • Gebruikersovereenkomst gevelreinigings - installatie • Bedieningsinstructies gevelreinigingsinstallatie • Dak- en gevel risico-inventarisatie • Portofoon verstrekken bij werk op daken • Signalering ioniserende straling	Locatie waterkoeltorens: Eg, Ec, Ba, Bd	

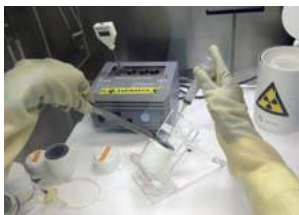
024. Midden- en laagspanningsruimten

		C8
Risico's	Maatregelen door aannemers	
Storingen en werkzaamheden aan de electriciteitsvoorziening kunnen leiden tot: • Onverwachte uitval medische apparatuur, ook bij kritische afdelingen zoals OK's, IC's • Mogelijke schade aan medische apparatuur • Niet altijd automatische reset van apparatuur bij inschakelen stroom (denk aan koelapparatuur etc.) Daarnaast heeft het werken aan midden en laagspanning risico's voor de onderhouds - medewerkers, zoals: • Elektrocutie • Verbranding door vlamboog • Olie voor koeling trafo's is brandbaar en heet • Explosiegevaar • In de laagspanningsruimten zijn grote elektrische vermogens 	• Schakelen uitsluitend door bevoegd persoon met toestemming van de verantwoordelijk deskundige, en in overleg met de Wachtdienst en Energiebeheer • Bij modificaties en/of aanpassingen in spanningsverdeelinstallaties/regelkasten deze ter plaatse aangeven en wijzigingen laten opnemen in documentatie	
Beheersmaatregelen Erasmus MC	Overig	
• Instructie 'elektrische energievoorziening', proceseigenaar technisch coördinator E • Aanwijzing verantwoordelijk deskundig persoon	Erasmus MC maakt gebruik van 7 inkooppunten (10 Kv) van de energieleverancier en heeft zelf 44 transformatoren 10 Kv. Tevens noodstroom - aggregaten (NSA 14 stuks). Deze kunnen ingeval van stroomuitval een aantal gebruikers voorzien van noodstroom NB: de gebruikers zijn niet alleen individuele gebruikers zoals kantoren maar ook grote gebruikers waaronder koelinstallaties en medische apparatuur	

025. Psychiatrie

		D1
Risico's	Maatregelen door aannemers	
Op de afdeling Psychiatrie is er sprake van diagnostiek en behandeling van psychiatrische patiënten. Risico's • Patiënten kunnen moeilijk te hanteren zijn of agressief gedrag vertonen • De patiënten kunnen ook een risico voor zichzelf zijn. Daarom is vooral bij de gesloten afdelingen van belang dat de patiënten de afdeling niet kunnen verlaten • Het effect van brand en ontruiming kan op de afdeling zeer groot zijn: - afdeling is moeilijker te ontruimen dan open afdelingen - patiënten kunnen verward, angstig of agressief zijn	Voor aanvang van alle werkzaamheden dient Van tevoren overleg plaats te vinden met het unithoofd Altijd aanmelden bij de receptie Betreed nooit een ruimte zonder toestemming Laat nooit gereedschap/bouwmateriaal slingeren of onbeheerd achter Zorg dat de deuren gesloten blijven ofwel doe de deur altijd weer op slot, controleer dit Laat nooit een patiënt naar buiten! Zorg dat de branddetectie na de werkzaamheden direct wordt ingeschakeld Zorg dat de volgende installaties DIRECT worden getest op juiste werking na onderhouds/of herstelwerkzaamheden aan deze installaties: - brandmeldsysteem - vergrendeling van deuren - automatisch sluiten van deuren van brand - compartimenten bij brandalarm - automatische ontgrendeling van deuren (al dan niet vertraagd) bij brandalarm	
Beheersmaatregelen Erasmus MC	Overig	
De afdelingen van psychiatrie zijn verdeeld in open en gesloten ruimten De psychiatrische afdelingen worden altijd onder begeleiding van deskundig personeel bezocht	Locaties met psychiatrische patiënten: • Dp – volwassenen psychiatrie • Kp – kinderpsychiatrie Let op De toegangsdeuren ontgrendelen niet automatisch bij brandalarm Vermijd zoveel mogelijk contact met de patiënten. Vooral bij de afdeling kinderpsychiatrie is contact met de patiënten niet gewenst	

026. Nucleaire Geneeskunde

		D2
Risico's	Maatregelen door aannemers	
Op de afdeling Nucleaire Geneeskunde wordt gewerkt met radioactieve stoffen en met apparatuur die ioniserende straling kan uitzenden. Radiologische ruimten en radiologische faciliteiten zijn te herkennen aan het volgende symbool: 	Algemeen: Houden aan de huisregels Indien van toepassing volgt een nadere (werk) instructie (werkzaamheden aan radiologische faciliteiten mag pas na vrijgave) Indien van toepassing worden beschermende middelen verstrekt (bijv. handschoenen, kleding) Aanvullende maatregelen kunnen zijn: Controle op besmetting (persoonlijk en/of gereedschap) Vrijgave van gereedschap Vervangen onderdelen uit radiologische ruimten mogen niet buiten deze ruimten worden gebracht	
Beheersmaatregelen Erasmus MC	Overig	
Om veilig te kunnen werken en de risico's laag te houden zijn er stralingsbeschermingsvoorschriften. Hierin staan bindende regels om het stralingsrisico zo laag mogelijk te houden, maar in elk geval beneden wettelijk vastgestelde grenswaarden Locaties waar blootstellingsrisico aanwezig is: Diagnostiek afdelingen Bij aanvang werkzaamheden melden bij balie (i.v.m. mogelijke aanwezigheid patiënten en/of radioactiviteit) Therapie afdelingen inclusief tankruimten Vooraf contact opnemen met stralingsdeskundige (toegang alléén toegestaan onder begeleiding, na toestemming) In sommige gevallen mogen werkzaamheden pas verricht worden na specifieke instructie van de stralingsdeskundige Research afdeling Vooraf contact opnemen met stralings - deskundige (toegang alléén toegestaan onder begeleiding, na toestemming)	Belangrijke contactgegevens • Balie Centrum locatie L-208 010 – 70 40132 • Balie Daniel den Hoed locatie F-202 010 – 70 41374 • Stralingsdeskundigen 010 – 70 35302 Straling-NuGe@lists.erasmusmc.nl Locaties: Centrum Locatie (CL) 1. L-vleugel (2e verdieping): diagnostiek 2. Sv (begane grond): therapie 3. Tankruimte: opslag radioactief water 4. Prekliniek (1e verdieping): research 5. V-vleugel (2e verdieping): gedeelte staf Locatie Erasmus MC-Daniel den Hoed (Daniel) 6. D-, E- en F-vleugel (2e verdieping): diagnostiek 7. A0 (begane grond): therapie 8. T (begane grond): opslag radioactief materiaal	

027. Erasmus Dier Experimenteel Centrum (EDC)

		D3
Risico's	Maatregelen door aannemers	
Het EDC is de gecentraliseerde faciliteit voor dierexperimenteel onderzoek. Het EDC is een 24/7/365 bedrijf • Door een storing komen mogelijk de primaire processen in gevaar • Het belangrijkste primaire proces (huisvesting dieren) kan niet worden stilgelegd in geval van een storing, andere onderdelen slechts enkele uren • Mogelijk grote consequenties op het gebied van imago, gezondheid, veiligheid, milieu, financiën en security De belangrijkste installaties met een verhoogd risico bij langdurig uitvallen zijn: • Stoom (druk, stoomleidingen, kleppen, opnemers/melders etc.) • (Medische) gassen, perslucht • Bedrijfswater (warm en koud) • (Nood)stroom voor huisvesting dieren • Luchtbehandelingsinstallatie (drukhandhaving, temperatuur, luchtvochtigheid) • Riool (leidingen, put) • Koudeopwekking en -distributie • Centrale voorzieningen beveiliging (portier, kleefmagneten) • Lift (Be gebouw)	Handelingen aan kritische installaties en betreding van betreffende technische ruimten altijd in overleg met Projectmanager (Ce-023) of het Bedrijfsbureau (Be-0G14) van het EDC • Plan preventief onderhoud • Storingen aan kritische installaties zijn altijd urgent • De responstijd vanaf een melding aan kritieke installaties zo snel mogelijk (0,5 uur) en maximaal 2 uur ook buiten werktijd • Kledingvoorschriften opvolgen	
Beheersmaatregelen Erasmus MC	Overig	
• Verschillende kleed- en gedragsregels ter bescherming van mens en/of dier • Betreding zonder autorisatie is niet toegestaan	• Zonder AORTA nooit klaar met werkzaamheden • Nooit kritische installaties afzetten • Snelle response (10 minuten) in geval van een calamiteit is essentieel. Het betreft levende dieren • Calamiteitenprocedure ligt bij portier 3de verdieping Faculteit of Wachtdienst	

028. OK's en steriele ruimten

		D4
Risico's	Maatregelen door aannemers	
Storingen en werkzaamheden in en rondom OK's en steriele ruimten kunnen ernstige gevolgen hebben. Enkele voorbeelden zijn: • Verhoogd infectierisico voor patiënten • Verstoring, vertraging of uitval van processen (operaties, productie steriele middelen etc.) Potentiële risico's voor (onderhouds)mede - werkers zijn mogelijke toepassing van stralingsbronnen, laser etc. 	Aanmelden • Voor aanvang van alle werkzaamheden dient Van tevoren overleg plaats te vinden met de OK coördinator • Altijd aanmelden bij de OK coördinator • Betreed nooit een OK, steriele ruimten, verkoeverkamer of the holding kamer zonder toestemming • Let op en houd rekening met de aanduiding op de deur van de operatiekamer (laser, röntgen, MRSA). Deze ruimten mogen in dergelijke gevallen nooit worden betreden! • Nooit kritische installaties afzetten Hygiëne • Transporteer los gereedschap in een afgesloten container. De container dient aan de buitenzijde visueel schoon te zijn • Gereedschap wat niet in een container wordt vervoerd kan worden, dient aan de buitenzijde visueel schoon te zijn • Geen overbodige onsteriele materialen op de operatieafdeling mee op nemen, zoals lectuur, tassen, eten en drinken • Volg altijd de kledingregels op	
Beheersmaatregelen Erasmus MC	Overig	
Kleedregels • Bij verblijf op de operatieafdeling, langer dan 20 minuten, moet de OK kleding worden gedragen (broek en hes) • De kleding die onder de groene hes wordt gedragen, mag niet zichtbaar zijn • Bij een verblijf minder dan 20 minuten volstaat een disposable blauwe overall • Het haar moet geheel bedekt zijn met een OK pet of muts • Draag daarbij altijd (rode) gastenklompen, die te vinden zijn in de kleedgarderobes • Op de operatiekamer waar geopereerd wordt moet altijd een chirurgisch mondkmasker gedragen worden • Het dragen van sieraden, ringen en horloges op	• Storingen aan installaties zijn altijd urgent • De responstijd vanaf een melding aan kritieke installaties zo snel mogelijk (0,5 uur) en maximaal 2 uur ook buiten werktijd	

de operatieafdeling is in verband met infectie -
preventie niet toegestaan

De foto's geven de kledingregels weer

029. Intensive Care afdelingen

		D5
Risico's	Maatregelen door aannemers	
Storingen en werkzaamheden in en rondom Intensive Care-afdelingen kunnen ernstige gevolgen hebben Enkele voorbeelden zijn: • Verhoogd infectierisico voor patiënten • Verstoring of uitval van medische apparatuur • Verhoogd brandgevaar	Aanmelden • Voor aanvang van alle werkzaamheden dient van tevoren overleg plaats te vinden met de hoofdverpleegkundige • Altijd aanmelden bij de hoofdverpleegkundige • Betreed nooit een IC-box zonder toestemming van één van de verpleegkundigen • Let op en houdt rekening met de aanduiding op de deur van de IC-box (isolatie, MRSA e.d.) • Nooit kritische installaties afzetten Hygiëne • Bij isolatieboxen in overleg met de verantwoordelijk verpleegkundige het kledingsprotocol volgen	
Beheersmaatregelen Erasmus MC	Overig	
• Bij isolatieboxen in overleg met de verantwoordelijk verpleegkundige het kledingsprotocol volgen • In geval van calamiteiten het calamiteitenplan volgen	• Storingen aan installaties zijn altijd urgent • De responstijd vanaf een melding aan kritieke installaties zo snel mogelijk (0,5 uur) en maximaal 2 uur ook buiten werktijd 	

030. Laboratoria

		D6
Risico's	Maatregelen door aannemers	
Erasmus MC heeft verschillende soorten laboratoria met ieder hun specifieke risico's: • Chemicaliën • Radioactieve stoffen • Biologische agentia/GGO's • Straling Uitvoering van onderhoud in en rondom laboratoria kan ondermeer leiden tot: • Ongewenst uitschakelen van apparatuur • Ongewenst uitschakelen van benodigde voorzieningen (perslucht, zuurstof, afzuiging) • Ongewilde blootstelling aan (gemorste) aan - wezige stoffen en straling 	Bij specifieke laboratoria • Aanmelden bij ruimteverantwoordelijke (zie bord op toegangsdeur) • Instructies ruimteverantwoordelijke opvolgen • Zie ook de specifieke kaarten voor GGO-laboratoria en voor radiologische ruimten Bij overige laboratoria • Aanmelden bij secretariaat en vragen naar de AMK-er (de AMK-er is degene die aanvullende instructies kan geven) • Laat werkvlak en directe omgeving leegruimen van apparatuur en chemicaliën • Zorg dat een deskundige van de afdeling aangeeft dat de werkzaamheden veilig uitgevoerd kunnen worden • Zuurkasten en flowkasten niet uitschakelen zonder afdeling te waarschuwen • Verplaatsen van materialen e.d. alléén door laboratoriummedewerkers • Niet eten, drinken in laboratoria	
Beheersmaatregelen Erasmus MC	Overig	
Bij verschillende typen laboratoria zijn ruimte - verantwoordelijken aangewezen: • Lokaal stralingsdeskundige (LSD) bij radio - nuclidenlaboratoria • Toezichthouder bij BSL/ML-I/II-laboratoria Alle afdelingen hebben een arbo- en milieu contactpersoon (AMK-er) Vrijgaveprocedure voor werkzaamheden in laboratoria met straling en/of GGO's	NB: Bij schade, omstoten van chemicaliën en onvoorziene gebeurtenissen altijd direct de (ruimte)verantwoordelijke waarschuwen 	

031. Afdeling Klinische Chemie

		D7
Risico's	Maatregelen door aannemers	
Op de Afdeling Klinische Chemie (AKC) vindt laboratoriumonderzoek plaats t.b.v. patiëntenzorg en diagnostiek. Andere aandachtsgebieden zijn research en onderzoek Locaties • AKC Centrumlocatie: L-vleugel 1e etage • AKC-Thorax: Bd 497 • AKC-Daniel: gebouwdeel D en E 1e etage • AKC-Sophia: Sp3 gang C De AKC heeft een 24/7 dienstverlening d.w.z. dat continuïteit van het primaire proces 24 uur per dag gegarandeerd moet zijn. Voor deze 24/7 dienstverlening is de AKC afhankelijk van de kritische installaties Risico's zijn ondermeer • Besmetting • Blootstelling aan gevaarlijke stoffen • Afval • Onderbreking van het primaire proces	Start werkzaamheden alleen in overleg met melder of afdelingsverantwoordelijke • Bespreek specifieke risico's t.a.v. ruimte of werkzaamheden • Vermijd storingen aan het primaire proces zoveel mogelijk • Apparaten, gasflessen, chemicaliën, koelkasten, vriezers etc. mogen alleen worden verplaatst door de medewerkers van de AKC • Werk schoon • Zuurkastenventilatoren mogen niet worden uitgeschakeld • Beperk geluidsoverlast • Koppel afronding of beëindiging van de werkzaamheden terug aan aanvrager/melder • Niet roken, eten en drinken in de laboratoria Geen kauwgom eten	
Beheersmaatregelen Erasmus MC	Overig	
Instructie/begeleiding van aannemers	Belangrijke contactgegevens • Coördinerend laboratorium technicus 010 – 703 5915 • Unithoofd AKC Centrumlocatie 010 – 703 3614 • Unithoofd AKC BO&O 010 – 703 3428 • Unithoofd AKC Thorax 010 – 703 5352 • Unithoofd AKC Daniel 010 – 704 1205 • Unithoofd AKC Sophia 010 – 703 6195	

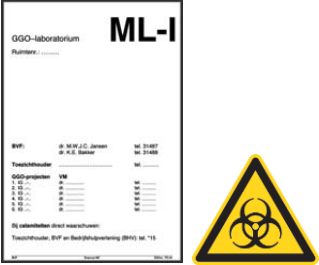
032. Centrale Sterilisatie Afdeling

		D8
Risico's	Maatregelen door aannemers	
• Infectierisico medewerkers • Verstoring van het proces door bijvoorbeeld een trage afhandeling van de storing. Andere processen (zoals OK's) kunnen hierdoor stil komen te liggen • Blootstelling aan chemie • Infectierisico aannemers	Aanmelden • Voor aanvang van alle werkzaamheden dient Van tevoren overleg plaats te vinden met de CSA coördinator • Betreed nooit een ruimte zonder toestemming • Nooit kritische installaties afzetten • Werkzaamheden aan installaties die direct, maar ook indirect gevolgen kunnen hebben voor het proces, moeten gecommuniceerd worden Hygiëne • Geen overbodige onsteriele materialen op de CSA-afdeling mee op nemen, zoals lectuur, tassen, eten en drinken • Volg altijd de kledingregels op	
Beheersmaatregelen Erasmus MC	Overig	
Kleedregels • Bij verblijf op de CSA-afdeling, langer dan 30 minuten, moet de CSA-kleding worden gedragen • Bij een verblijf minder dan 30 minuten volstaat een disposable overall • Het haar moet geheel bedekt zijn met een pet of muts • Draag daarbij altijd slofjes • Het dragen van sieraden, ringen en horloges op de CSA-afdeling is in verband met infectie - preventie niet toegestaan • Na het betreden van een vuile ruimte, moet de kleding worden verwisseld	• CSA-afdeling 24/7/365 bedrijf • Storingen aan installaties zijn altijd urgent • De responstijd vanaf een melding aan kritieke installaties zo snel mogelijk (0,5 uur) en maximaal 2 uur ook buiten werktijd 	

033. Gevaarlijke stoffen

	E1
Risico's	Maatregelen Erasmus MC en aannemers
Toegepaste gevaarlijke stoffen kunnen risico's vormen voor contractors, patiënten, bezoekers of Erasmus MC-medewerkers Voorbeelden • Blootstelling van contractor aan te hoge concentratie gevaarlijke stof (oplosmiddelen, coatings etc.) • Hinder of gezondheidsrisico voor patiënt, bezoeker of Erasmus MC-medewerker • Risico op brand of explosie Vluchtige stoffen kunnen leiden tot vals alarm van rookmelders (Voor de gezondheid) gevaarlijke stoffen zijn aan onderstaande pictogrammen te herkennen 	Beschermingsmaatregelen van te voren afstemmen (door projectleider en aannemers) Belangrijke punten • Zorg dat veiligheidsbladen (MSDS) aanwezig zijn • Bespreken van de risico's voor medewerker en derden op grond van de informatie uit het MSDS • Geen kankerverwekkende en reprotoxische stoffen gebruiken • Zoeken naar alternatieven voor gevaarlijke stoffen • Vaststellen en afstemmen noodzakelijke beschermende maatregelen voor naburige afdelingen: - werkzaamheden eventueel uitvoeren tijdens avond/nacht/weekend als (naburige) afdelingen leeg zijn - zonodig extra ventilatie of afzuiging - eventueel uitschakelen van ventilatiesystemen om blootstelling te voor medewerkers te beperken - betrokkenen vooraf informeren over eventuele hinder • Zorg bij risicovolle werkzaamheden voor: - een risico-analyse - een werkvergunning - een overlastplan • Vaststellen noodzakelijke PBM's voor contractors (en wie zorgdraagt voor verstrekking van deze PBM's)
	Overig
	Veiligheidsinformatie is ook te vinden op de databank gevaarlijke stoffen op het intranet van het Erasmus MC Denk ook aan stank/hinder/risico van lijmen, coatings etc. NB: de aannemer is verantwoordelijk voor het beschikbaar stellen van de benodigde PBM's (bijv. handschoenen maar ook adembescherming) NB: m.b.t. beperken overlast door bouwstof zie kaart Infecties en (luchtweg)klachten door (bouw)stof

034. Genetisch Gemodificeerde Organismen

		E2
Risico's	Maatregelen door aannemers	
• ML-I/DM-I: kans op besmetting met niet-ziekteverwekkende micro-organismen; risico op verspreiding van ggo's buiten de ingeperkte ruimte • ML-II/DM-II: kans op besmetting met ziekte - verwekkende micro-organismen waarvoor effectieve behandeling beschikbaar is; risico op verspreiding van ggo's buiten de ingeperkte ruimte • ML-III/DM-III: kans op besmetting met ernstige ziekteverwekkende micro-organismen waarvoor effectieve behandeling beschikbaar is; risico op verspreiding van ggo's buiten de ingeperkte ruimte • D-I: kans op ontsnapping van genetisch gemodificeerde dieren	• Voor het betreden van de ML-I/-II en DM-I/-II ruimte contact opnemen met de toezichthouder (TH) • ML-III en DM-III nooit betreden zonder toestemming van de biologische veiligheidsfunctionaris (BVF) en de TH; betreden uitsluitend onder begeleiding • Kledingvoorschriften (labjas, handschoenen, etc.) in acht nemen na instructie van de TH • Niet eten, roken en drinken in de ingeperkte ruimte • Handen wassen bij verlaten van de ingeperkte ruimte	
Beheersmaatregelen Erasmus MC	Overig	
• Voorlichting/instructies vooraf door de toezichthouder van de ingeperkte ruimte (en eventueel door de biologische veiligheidsfunctionaris) • Voor het betreden van ML-III en DM-III ruimten is toestemming vereist van de biologische veiligheidsfunctionaris (BVF); betreden uitsluitend onder begeleiding	• ggo's zijn aanwezig in biologisch veiligheids - kabinet, vriezer, koelkast, vloeibare stikstof, broedstoven en afval • Naam en telefoonnummer van de toezichthouder (TH) en biologische veiligheidsfunctionaris (BVF) staan vermeld op de deur van de ruimte (of op de vriezers/stikstofvaten die in een niet ingeperkte ruimte staan).	
		 The image shows a rectangular label for an 'ML-I' laboratory. The label contains fields for 'GGO-laboratorium', 'Ruimte', 'BVF', 'Toezichthouder', and 'GGO's'. To the right of the label is a yellow triangular biohazard symbol with a black border and a black biohazard icon in the center.

035. Infectiepreventie medewerkers

		E3
Risico's	Maatregelen door aannemers	
In lichaamsvloeistoffen van patiënten kunnen ziekteverwekkers aanwezig zijn. De ziekteverwekkers kunnen worden overgedragen op gezonde medewerkers: • Door inademen van aërosol (kleine vloeistofdeeltjes) bv. wanneer er nevel ontstaat bij schoonspuiten van ruimten met bloed, biologisch afval of bij reparaties waarbij spetters kunnen vrijkomen. • Via beschadigde huid, zoals wondjes en eczeem • Via slijmvliezen, zoals de ogen • Via de mond, bijvoorbeeld bij onvoldoende persoonlijke hygiëne Mogelijke risico-bronnen biologische agentia: • Riolering, po-spoelers • (Biologisch) afval • Humaan of dierlijk materiaal laboratoria • Materialen, apparatuur, plaatsen die besmet zijn (geweest) met menselijke excreta (braaksel, urine, fecaliën, bloed, sputum etc.) 	• Draag altijd handschoenen als materiaal aan de oppervlak met humaan en dierlijk materiaal vervuild kan zijn • Bij mogelijk contact met vloeistof waarin humaan of dierlijk materiaal aanwezig kan zijn en wanneer de kans op het ontstaan van aërosolen bestaat: - dragen van handschoenen - dragen van adembescherming - dragen van beschermende kleding - dragen van een bril • Altijd handen wassen vóór pauzes, roken etc. • Verwondingen, hoe klein ook, direct laten behandelen 	
Beheersmaatregelen Erasmus MC	Overig	
• Zorg dat te repareren of te keuren apparatuur gedesinfecteerd is voordat het wordt aan - geboden • Afstemmen of alle PBM aanwezig zijn	• Bij incidenten met bloed of andere lichaams - vloeistoffen (prik-, snij-, spatincidenten) altijd door (bedrijfs)arts laten onderzoeken of aanvullende behandeling nodig is (zie kaart <i>Calamiteiteninstructies</i>) 	

036. Legionella

		E4
Risico's	Maatregelen door aannemers	
• Besmetting van het waterleidingnet met legionella • Besmetting van medewerkers, patiënten en bezoekers door water met legionella • Legionellabesmetting kan ontstaan in een waterleidingnet oa door stilstaand water (bijvoorbeeld bij een dood lopende leiding) in combinatie met een te hoge temperatuur	• Werkzaamheden aan waterleiding conform legionella beheersplan • FFP3-masker dragen bij werkzaamheden op daken van de koeltorens en de omliggende daken (zie kaart Werken op daken/aan gevels) • Extra maatregelen bij bepaalde werkzaamheden aan de koeltoren zelf (volgelaatsmasker, afscherming toren met schermen et cetera) • Overleg met Arbo & Milieu, UNIP over de te nemen maatregelen • Overleg met afdeling vastgoed bij uitbreiding van en werkzaamheden aan het leidingnet	
Beheersmaatregelen Erasmus MC	Overig	
• Legionella-beheersplan, sector Vastgoedbeheer • Richtlijn 'Maatregelen na aantonen van Legionella in de waterleiding'	 	

037. Radiologische ruimten en –faciliteiten

		E5
Risico's	Maatregelen door aannemers	
• Blootstelling aan ioniserende straling kan gezondheidsschade veroorzaken • Blootstellingswegen: - externe bestraling - intern o.a. door inademen of inslikken • Besmetting met radioactieve stoffen: - oppervlaktebesmetting (huid, kleding, enz.) - interne besmetting • Verspreiding radioactieve stoffen: - via handen, schoenen en kleding - defect raken van leidingen voor de afvoer van radioactieve stoffen	• Vooraf melden bij: - lokaal stralingsdeskundige (LSD) - stralingsbeschermingseenheid (SBE) • Werkzaamheden (aan radiologische faciliteiten) in radiologische ruimten uitsluitend na 'vrijgave' door en toestemming van LSD of SBE • Opvolgen instructie (voor werknemers) • Persoonlijke hygiëne; niet eten en drinken • Persoonlijke beschermingsmiddelen gebruiken	
Beheersmaatregelen Erasmus MC	Overig	
• Vergunningstelsel volgens Kernenergiewet • Stralingsbeschermingseenheid - telefoon 010 - 703 3500 • Lokaal stralingsdeskundigen - aanspreekpunten op werkvloer • Toegangsbeperking tot radiologische ruimten • Signaleringen o.a.: - sticker met waarschuwingssymbool voor ioniserende straling - sticker met aanduiding brontypes - verkeerslichten • Stralingsbeschermingsvoorschriften • Specifieke instructies • Persoonlijke beschermingsmiddelen • Dosismetingen • Controle van personen en goederen • Stralingsmeetapparatuur	• Toegangsbeperkingen tot o.a.: - radionuclidenlaboratoria - therapiekamers - bestralingsruimten - röntgenkamers - ruimten voor opslag van radioactief afval 	

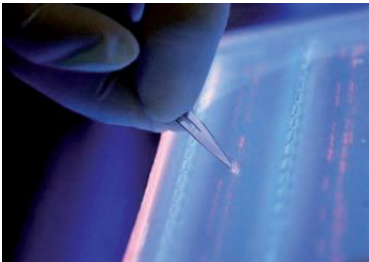
038. Radiologische water- en luchtafvoerleidingen

		E6
Risico's	Maatregelen door aannemers	
Radioactieve besmetting bij werkzaamheden aan afvoerkanalen Externe blootstelling, interne blootstelling (via besmetting mond en/of inademen) Mogelijke besmetting van: - kleding, schoenen, handschoenen - huid, handen, gezicht en haar - gereedschap Verspreiding van radioactieve stoffen op de werkplek maar ook (ver) daar buiten 	Vooraf melden bij Stralingsbeschermingseenheid (SBE) en lokaal stralingsdeskundige (LSD) Werkzaamheden aan afvoerleidingen pas uitvoeren na toestemming van SBE Instructies voor werknemers Voorgeschreven werkkleding en persoonlijke beschermingsmiddelen. Persoonlijke hygiëne; niet eten en drinken	
Beheersmaatregelen Erasmus MC	Overig	
Stralingsbeschermingseenheid telefoon 010 - 703 3500 Instructies en begeleiding door SBE Eventueel wordt de werkplek door de SBE tijdelijk tot 'Verboden Gebied voor derden' verklaard Persoonlijke beschermingsmiddelen Dosismetingen Controle van personen, goederen, gereedschap en werkplek Radiologische besmettingen opruimen en besmette goederen/kleding innemen Stralingsmeetapparatuur Ontkoppeling radiologisch systeem; vrijgave door SBE 	Luchtafvoerkanalen In Faculteit - uitblaasroosters op de verdiepingen 4, 11, 18 en 25 vanuit radionuclidenlaboratoria In Centrumlocatie - vanuit ruimten in Sv-gebouw (B-lab en therapieruimten van Nucleaire Geneeskunde) In locatie Erasmus MC-Daniel den Hoed - vanuit verpleegafdeling A0, TS-gebouw en laboratoria van Nucleaire Geneeskunde - uitblaasroosters op 4e etage (A4) en boven TS-gebouw Waterafvoerkanalen • In Faculteit - van C-laboratoria naar centraal gelegen verzamel-afvoerkanaal - van B-laboratoria naar B-tanks • In Centrumlocatie - van therapiekamers in Sv-gebouw naar NG-tanks • In kanker instituut locatie Daniel den Hoed - van therapiekamers in A0 naar opvangtanks in TS-gebouw	

039. MRI-toestellen

		E7
Risico's	Maatregelen door aannemers	
• Kans op falen van medische implantaten (insulinepomp, pacemaker) wanneer mede - werker te dicht bij MRI komt • Metalen voorwerpen kunnen naar het magneetveld (in de MRI) getrokken worden (denk aan steeksleutel, gereedschapskist, schoonmaakkar, brandblusser, ademluchtapparatuur). Dit kan lijden tot letsel bij patiënt of schade aan MRI • Magneetstrips van bankpasjes, creditcards en computerdiskettes (bij > 1 mT) kunnen worden ontladen • Bij heliumquench (zeer uitzonderlijke situatie): - kans op verstikking in heliumruimte door verdringing van zuurstof - schrikreactie bij verdamping helium, ontstaan dampwolk, geluid van quench (bij MRI, of buiten bij quenchpijp)	 • Veilige afstand houden (buiten 5 Gauss-lijn) • Geen toegang tot MRI-ruimte • Alleen toegang voor geïnstrueerde mensen (en/of onder begeleiding lokaal verantwoordelijke) • Screening door medicus/hoofdverpleegkundige (vragenlijst) voordat MRI-ruimte wordt betreden (omkleden, metaaldetector etc.) • Bij zuurstof-alarm MRI-ruimte direct verlaten • Bedacht zijn op mogelijkheid van quench bij werkzaamheden op dak/rond uitlaat van quenchpijp • Zorgdragen dat quenchpijp altijd vrij kan afblazen (niet inbouwen etc.)	
Beheersmaatregelen Erasmus MC	Overig	
Waarschuwborden voor werknemers en bezoekers met pacemakers en ferromagnetische implantaten. Toegangsprocedures/aanmeldingsprocedures bij MRI's		

040. Laserstraling en UV-licht

		E8
Risico's	Maatregelen door aannemers	
Laser - Een laserbundel in het oog kan (gedeeltelijke) blindheid veroorzaken - Een laserbundel op de huid kan ernstige, moeilijk helende (onderhuidse) brandplekken geven UV-licht - Acute effecten zijn zonnebrand en ontsteking van het hoornvlies (lasoog) - Lange termijneffecten zijn huidkanker, huid - verdikking, vroegtijdig verouderen van de huid en vertroebeling van de ooglens (staar)	- Niet betreden van ruimten waar laser of UV-licht in werking is (zie waarschuwinglamp bij toegang) - Veilige afstand houden van UV-bakken die Aanstaan - Zonodig op aanwijziging van medewerkers beschermende kleding/veiligheidsbril dragen	
Beheersmaatregelen Erasmus MC	Overig	
- Waarschuwingborden aan buitenzijde ruimte - Beschikbaar stellen beschermingsmiddelen (speciale bril)		

041. Cytostatica en vernevelen van medicijnen

		E9
Risico's	Maatregelen door aannemers	
• Cytostatica zijn geneesmiddelen voor mensen met kanker. Voor gezonde mensen kan blootstelling aan (te grote hoeveelheden) cytostatica schadelijk zijn voor de gezondheid • Risicobronnen - werkzaamheden aan riolering of sanitair (met name bij/onder afdelingen waar cyto statica worden toegediend) - werkzaamheden aan pospoelers - werkzaamheden bij/ in behandelruimte (wanneer cytostatica gemorst zou zijn) - cytostatica- bereidings - ruimte in apotheek - buispostsysteem • Over het algemeen geldt, dat blootstelling aan medicijnen bij gezonde medewerkers moet worden voorkomen. Een dergelijk moment van blootstelling kan vóórkomen wanneer er in een patiëntenkamer of andere ruimte medicijnen worden verneveld voor een patiënt	 • Handschoenen dragen bij kans op contact met (kleine) cytostatica-besmettingen • Direct bedrijfshulpverlening inschakelen bij grote lekkages met cytostatica (denk aan infuus - systeem, buispostsysteem) • Goede persoonlijke hygiëne - handen wassen na afronding werkzaamheden - niet met handschoenen in gezicht wrijven - niet eten/roken/koffie drinken/toiletbezoek zonder dat handen grondig zijn gewassen • Overleg met de hoofdverpleegkundige op afdelingen aangegeven met het pictogram • Betreed geen ruimte waar medicijnen worden verneveld (overleg met leiding)	
Beheersmaatregelen Erasmus MC	Overig	
• Arboconvenant 'veilig werken met cytostatica' met een addendum van Erasmus MC • Instructies voor BHV-organisatie mbt cyto - statica-incidenten • Beschermingsmaatregelen worden van tevoren afgestemd met aannemers • Uitwisselen van informatie over de risico's voor medewerker en derden • Juiste PBM's voor contractors		

042. Cryogene vloeistoffen

		E10
Risico's	Maatregelen door aannemers	
• Vloeibare stikstof wordt o.a. gebruikt voor de opslag van biologische monsters • De belangrijkste risico's zijn - gezondheidsschade door direct huidcontact met cryogene vloeistof (bevriezing) - zeer koud (-183°C tot -269°C) - zwaarder dan lucht - verstikkingsgevaar in kleine ruimten - mogelijke opslag van GGO of BA in vloeibare stikstofvaten		• Niet aanraken en verplaatsen van vaten • Bij zuurstofalarm de ruimte direct verlaten c.q. niet betreden • Bij werkzaamheden in de ruimte altijd de afdelingsdeskundige raadplegen
Beheersmaatregelen Erasmus MC	Overig	
• Zuurstofdetectie in ruimten met opslag van vloeibare stikstof • Richtlijn vervoer van vloeibaar stikstof	• Vloeibare stikstof komt ondermeer voor in: - laboratoria (vaten van 1 tot 200 liter) - speciale opslagruimten bij laboratoria waar met biologisch materiaal wordt gewerkt - bulkopslag (4.000 – 10.000 liter) vindt buiten plaats • Transport van vloeibaar stikstof vindt plaats in vaten van 1 tot 200 liter • Na vullen en transport kunnen de vaten via overdrukventiel licht sissen. Dit is niet gevaarlijk	

043. Buispost

		E11
Risico's	Maatregelen door aannemers	
Met het buispostsysteem kunnen patronen worden verstuurd tussen • Apotheek en verpleegafdelingen • Sophia AKC en AKC L-vleugel • Verpleegafdelingen en het analytisch laboratorium Met de patronen kunnen bijvoorbeeld (bloed) monsters worden vervoerd, maar ook medicijnen etc. Risico's bij storingen aan het systeem zijn: • Lekkage van bloedproducten, mogelijk geïnfecteerd met bijvoorbeeld HIV of Hepatitis • Lekkage cytostatica, bijv. van/naar apotheek • Verstoring van het primaire proces (materialen moeten per bode naar betreffende afdeling worden gebracht) 	Bij incident/lekkages in buizen of verdeelstations: • Vraag bij lekkages de contactpersoon, veiligheidskundige of deskundige van de afdeling ter plaatse voor risicoafweging • Ga er van uit dat het bloed en overig diagnostisch materiaal geïnfecteerd is: draag beschermende handschoenen • Ga na of er cytostatica kan zijn vrijgekomen (de 160 mm lijn tussen apotheek en de verpleegafdelingen waar kankerpatiënten worden verpleegd) • Laat eventuele cytostaticaspills opruimen door deskundig personeel (de BHV is hierover geïnstrueerd) Bij incident bij ontvangststation: • Alarmeer een deskundige van de afdeling bij een lekkage ter plekke. Dit niet zelf opruimen Let ook op het inademen van aerosolen door verplaatsing van lucht in buispostsysteem 	
Beheersmaatregelen Erasmus MC	Overig	
• Instructies voor juiste verpakking van materiaal • Klapper arboconvenant 'veilig werken met cytostatica' met een addendum van het Erasmus MC • Instructies voor BHV-organisatie m.b.t. cytostatica-incidenten	NB: Per dag worden circa 1500 patronen vervoerd met het buispostsysteem. Een storing in het systeem veroorzaakt grote overlast en kan leiden tot vertraging in het medische proces Er is een apart systeem voor cytostatica. Op het moment van schrijven is dit van apotheek naar: 3 zuid, 5 zuid, D-vleugel, 10 zuid en L-vleugel	

044. Riolering

		E12
Risico's	Maatregelen door aannemers	
• In contact komen met gevaarlijke stoffen bij lekkages. Bijvoorbeeld: - reinigingsmiddelen po-spoelers - cytostatica - afvalwater stralingspatiënten en radio - nuclidenlaboratoria - fecaliën en andere excreta van patiënten (besmettingsrisico) 	• Direct oorzaak lekkage onderzoeken • Zo mogelijk eerst lekkage stoppen voordat opruimwerkzaamheden worden gestart (met name bij lekkage uit plafond) • PBM's dragen, adembescherming (FFP3), bril, handschoenen, beschermende kleding, schoeisel • Zet het gebied van de lekkage af zodat verder verspreiding in de omgeving wordt voorkomen • Goede persoonlijke hygiëne/handen wassen • M.b.t. ioniserende straling: zie aparte instructiekaart	
Beheersmaatregelen Erasmus MC	Overig	
• Informeert de aannemer over de te verwachten risico's voordat zij aan het werk gaan	• Voorbeelden van locaties waar mogelijk restanten van (verdunde) gevaarlijke stoffen vrij kunnen komen: Straling • Afvalwater stralingspatiënten, met name: - Sv-gebouw - Erasmus MC-Daniel den Hoed Cytostatica • Afdelingen waar patiënten cytostatica krijgen toegediend (en via urine uitplassen) - Bijvoorbeeld: - In kanker instituut locatie Daniel den Hoed - centrum/Sophia daar waar aangegeven Reinigingsmiddel/desinfectantia • Verpleegafdelingen (pospoelers) • CSA (reinigingsmiddelen instrumenten) • Keukens (vaatwassers) • Etc.	

045. Gascilinders

		E13
Risico's	Maatregelen door aannemers	
• In Erasmus MC zijn op diverse plaatsen gascilinders van allerlei grootten en gassoorten aanwezig • Risico's - bij brand en vallen kans op ontploffen/scheuren. Hierbij kunnen heftige reacties voorkomen zoals bv wegschieten als torpedo - kans op verstikking of vergiftiging bij ongewild vrijkomen - been/voetletsel bij onjuist vervoer	• Indien er gewerkt moet worden nabij gasflessen of in gasflessenkasten dit afstemmen met de afdelingsverantwoordelijke • Bij gebruik van 'eigen cilinders' voldoen aan de beheersmaatregelen van Erasmus MC • Bij gebruik van een laskar dient altijd een brandblusser aanwezig te zijn	
Beheersmaatregelen Erasmus MC	Overig	
• In ruimten is slechts de te gebruiken hoeveelheid aanwezig • Opslag bij lab's in speciale (bouwkundige) gasflessenkasten • Plaatsing meerdere cilinders ten behoeve van netwerk (CO₂ , He, H, N₂) • Flessen moeten geborgd staan • Gascilinders mogen niet vervoerd worden met aangesloten reduceerventiel • Na gebruik cilinder sluiten en systeem drukloos maken • Gascilinders rechtop gebruiken • Vervoer op juiste gasflessenwagens	• Opslagvoorzieningen voor gasflessen van aannemers /onderaannemers dienen in overleg met Erasmus MC bepaald te worden 	